

Ljudska PRAVICA

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE

Leto X. — Št. 219

Ljubljana, četrtek, 15. septembra 1949

Izhaja vsak dan razen ob petkih

Mesečna naročnina din 45.—

Cena din 2.—

Spremembe v vladi LR Slovenije

Ustanovljeno je ministrstvo za znanost in kulturo ter posebni ministri za gozdarstvo in lesno industrijo LRS

Ljubljana, dne 14. septembra 1949.

Prezidij Ljudske skupščine LR Slovenije je na današnji seji pod predsedstvom predsednika Josipa Vidmarja po predlogu predsednika vlade LR Slovenije osnoval ministrstvo za znanost in kulturo LRS, iz dosedanjega ministrstva za gozdarstvo in lesno industrijo pa je osnoval dve samostojni ministri, ministrstvo za gozdarstvo in ministrstvo za lesno industrijo. Dosedanje ministrstvo za gozdarstvo in lesno industrijo LRS je odpravljeno.

Predsednik vlade LR Slovenije Miha Marinko je utemeljil potrebo po reorganizaciji obstoječih oziroma po ustanovitvi novih ministrstev zaradi poglobitve in nadaljnjega razvoja tako znanosti in kulture kakor gozdnega gospodarstva in lesne industrije.

S tem v zvezi so bile na predlog predsednika vlade izvršene nekatere izpremembe v vladi LRS. Dosedanji minister za gozdarstvo in lesno industrijo, Tone Fajfar, je bil razrešen dolžnosti in postavljen za ministra za lesno industrijo. Dosedanji minister za prosveto dr. Jože Potrč je bil razrešen dolžnosti in je bil postavljen za ministra za znanost in kulturo. Dosedanji minister za delo Ivan Regent je bil razrešen dolžnosti in postavljen za ministra za prosveto. Za ministra za gozdarstvo je bil postavljen generaljant Jaka Avšič, dosedaj opolnomočeni minister vlade FLRJ. Za ministra za delo v vladi LRS je bil postavljen Martin Greif, ljudski poslanec.

Nova ministra sta za tem zaprisegla pred predsedstvom Prezidija Ljudske skupščine LR Slovenije.

Iz sekretariata Prezidija Ljudske skupščine LRS.

OBRAZLOŽITEV PREDSEDNIKA VLADE LRS MIHE MARINKA

ob spremembah v vladi LR Slovenije

Jasno je, da te spremembe v vladi nima nikakega političnega ozadja. Te spremembe je izključno narekovalo stremenje po čim boljšem funkcioniranju državne uprave. Morda bi se kdo spotikal ob tem, da se ustvarjajo novi ministri položaji. Toda to more zvesti le tistega, ki gleda na to s starimi očmi. V kapitalističnem sistemu je bil minister gospod, pogostokrat zgolj za reprezentanco. Neredko so bili ministri položaji sinekure, s katerimi je razred kapitalistov plačeval razne meščanske in malomeščanske stranke za njihovo soudeležbo v vladi — v državnem aparatu, čigar osnovni namen je bil izkoriščanje in zatiranje delovnega ljudstva v korist razreda izkoriščevalcev. Neredko so zaradi raznih parlamentarnih koalicijskih kombinacij umetno ustvarjali ministri položaje v vladi, da bi taka koalicijska buržoazna vlada imela čvrstše oporo za parlamentarne spekulacije. Z lesno buržoazno demokracijo so hoteli čim bolj slepiti delovno ljudstvo. Pogosta menjavanja vlad in posameznih ministrov v buržoaznih vladah niso bistveno v ničemer spremenila politike kapitalističnega režima. Državni aparat je pri vseh vladnih spremembah ostal isti in je ne glede na pripadnost ministra tej ali oni stranki — buržoazni ali malomeščanski — izvajal politiko, kakršna je odgovarjala razredu izkoriščevalcev. Ves državni aparat je bil čvrsto v rokah finančnih mogotcev in je moral voditi državne posle v njihovem interesu.

V naši stvarnosti, v socialistični državi pa je stvar popolnoma drugačna. Vlada in ministri niso samo reprezentanca, marveč so funkcionarji s težkimi in odgovornimi nalogami, ki zahtevajo od njih naporega dela. Spremembe v vladi narekuje zgolj potreba za čim boljšim funkcioniranjem državne uprave, ljudske oblasti. Naša državna uprava se bistveno razlikuje od državnega aparata v kapitalističnem sistemu. Njej so poverjeni operativni posli, ki obsegajo vse panoge gospodarstva, upravljanje vsega družbenega dogajanja. Razvoj in krepitev socialistične uprave, ki mobilizira in usmerja vse družbene napore k čim večjemu gospodarskemu razvoju in kulturnemu dvigu, zahteva od časa do časa razne izpopolnitve. To je potrebno za uspešnejšo graditev socializma. Pokazalo se je, da je za razvoj socialističnega gospodarstva in razvoj celotne državne uprave, za uspešno opravljanje posameznih in celotnih družbenih poslov brezpogojno potrebno čim bolj konkretno in kompaktno opredeliti naloge, za katere so postavljeni odgovorni vodstveni organi. Tu ne gre za ministere v starem smislu te besede, marveč za funkcionarje, ki jim je poverjeno vodstvo določene panoge v upravnem aparatu. Do bi dosegli čim bolj smotno upravljanje, je potrebna čim večja konkretizacija odgovornosti za poverjene naloge. Praksa nas je izučila, da moramo zavreči razne pomisleke, češ vlada že šteje toliko članov. Pokazalo se je namreč, da je večja konkretizacija in kompaktnejša opredelitev nalog v resnici cenejša — cenejša predvsem zato, ker se ti ožje določeni posli uspešneje opravljajo.

Naj navedem konkretni primer: ni dolgo tega, ko smo iz ministrstva za trgovino in preskrbo izločili del poslov in za te osnovali posebno ministrstvo za državne nabave. Danes že lahko zaznamujemo uspehe. Ministrstvo za trgovino in preskrbo bolje funkcionira, ker je zadolženo samo z organizacijo in operativnim izvajanjem trgovine in preskrbe, novo ministrstvo pa mnogo uspešneje vrši akumulacijo sredstev za preskrbo, za katero je zadolženo. S tem smo sicer malo povečali državni aparat, ali posli vsakega teh resorov bolje tečejo, so torej cenejši.

Glede predložene razdelitve poslov v nadaljnjih dveh resorih je treba poudariti to-le: eksploatacija naših gozdov in

lesna industrija sta najmočnejša gospodarska panoga v naši republiki. Da bi lahko uspešneje izpolnjevali plan v lesni proizvodnji ter zagotovili smotno gojitev gozda, ki je toliko potrebnejša, kolikor je plan lesne proizvodnje večji, je nujno, da ukineмо dosedanje skupno ministrstvo za gozdarstvo in lesno industrijo in namesto tega ustanovimo dvoje ministrstev z jasno določenimi nalogami. Ta delitev bo torej obkrožna.

Nekaj podobnega, čeprav na povsem drugem področju, je bilo treba storiti tudi pri ministrstvu za prosveto. Tu smo v Sloveniji sami prišli do zaključka, da je za nadaljnji in uspešni razvoj našega visokega šolstva potreben poseben državni upravni organ. Višje šolstvo se danes razvija v razne panoge. Tu je v prvi vrsti univerza s starimi fakultetami in z vrsto novih, po osvoboditvi nastalih fakultet, ki bodo verjetno še rastle; humanistične vede, pravna fakulteta, ekonomska fakulteta, tehnične fakultete, ki bodo prešle v tehnično visoko šolo, medicinska fakulteta in stomatološka fakulteta, ki bosta prešli v medicinsko visoko šolo, v perspektivi pa je tudi farmacevtska fakulteta; potem so še akademija za upodabljajočo umetnost, akademija za igralsko umetnost in akademija za glasbo. Ker pri nas stalno močno narašča potreba po višjem izobraženstvu, smo višje šolstvo izločili iz ministrstva za prosveto in ustanovili ministrstvo za znanost in kulturo LRS. Ministrstvo za prosveto je ohranilo osnovno, srednje in strokovno šolstvo, ki bo samo po sebi zelo obsežno. Predvidena uredba o novoustanovljenem ministrstvu bo določila razne resore, ki bodo skrbeli za posamezne fakultete. Na ta način bomo dosegli enotno upravno in strokovno vodstvo, ki bo pripomoglo k višjemu nivoju študija pri nas.

Gibanje za visoko storilnost dela postaja množično gibanje našega delavskega razreda

V tovarni usnja »Standard« v Kranju delajo po novem načinu

Kolektiv tovarne usnja »Standard« v Kranju je poslal tovarišu Mihi Marinku pismo, v katerem med drugim piše:

»Delavstvo tovarne usnja »Standard« ter brigada, sestavljena iz najboljših delavcev-udarnikov, katere si je zadala, da dne 9. septembra t. l. uvede v našem podjetju sistem Sirotanovičevega gibanja. Vam pošilja delavske in borbene pozdrave. Brigada, sestavljena iz najboljših delavcev-udarnikov, je na ta dan presegla normo za 137%.

Kolektiv tovarne usnja »Standard« bo še nadalje posvetil vse svoje sile za čimprejšnjo izgraditev naše nove socialistične države in s svojim delom ter povišanjem storilnosti dela pokazal vsem našim nasprotnikom, da gre naša Partija in naše vodstvo s tovarišem Titom na čelu po pravilni poti, ki sta jo začrtala Marx in Lenin.

V Raši je brigada »Bratstvo-enotnost« nakopala v eni izmeni 602 toni premoga

Raša, 14. sept. Slavna brigada istrskih rudarjev »Bratstvo-enotnost« je postavila včeraj nov rekord v Raši. V sedem in pol urah delovnih urah je 36 brigadirjev nakopalo 602 ton premoga.

Prede je Anton Bičič odšel na posvetovanje pobudnikov gibanja za visoko delovno storilnost v Beogradu, je brigada »Bratstvo-enotnost« izvolila za njegovega začasnega namestnika Josipa Stemberga, izvršnega raškega rudarja. Brigadirji so obljubili Bičiču, da bodo do njegovega povratka postavili nov rekord in da bodo nakopali 600 ton premoga. Ze 10. t. m. so potolkli rekord, ki so ga dosegli pod Bičičevim vodstvom, ter nakopali 567 ton. Včeraj so brigadirji izpolnili obljubo, ki so jo dali svojemu brigadirju, nakopali so 602 toni, kar je največja količina premoga, ki so jo kdaj koli nakopali v raškem premogovniku v eni izmeni. Ze ob 6. uri popoldne so nakopali 215 ton. Pozneje se je proizvodnja še bolj pospešila. Med 7. in 8. uro zvečer so nakopali povprečno vsake štiri sekunde po eno tono. Pet minut pred zaključkom dela so nakopali 600 ton. S tem je brigada izpolnila obljubo, ki jo je dala svojemu brigadirju Bičiču. Brigada ni prenehala s delom, ker je hotela preseči obveznost. Do 11. ure so nakopali 602 toni premoga.

Uspehi predilnice MTT in združenih tovarn svile

Po obsežnih pripravah, v katerih je sodelovalo veliko število delavcev in tehničnega osebja, je brigada Slave Klavara v Mariborski tekstilni tovarni včeraj zabeležila novo veliko zmago v tekmovanju za višjo storilnost po Sirotanovičevem zgledu. Predice brigade Slave Klavara so s 30.22 gr na vretensko uro postavile nov jugoslovanski rekord, pri čemer so presegle normo za 152,3%.

IZ DANAŠNJE ŠTEVILKE:

Sprememba v vladi LR Slovenije
Nov udarec naprednemu tisku v Trstu
Več skrbnega dela pri odkupu sadja
Fizkultura — Objave

Devetčlanska brigada Rakefa je na gradbišču Gradis-Litostroj v treh urah 51 minut sezidala 60,93 prm zidu

Ko so včeraj zjutraj ob šestih tulile tovarniške sirene, so bili zbrani že vsi delavci Gradisa, ki grade novo skladišče Litostroja. Zamudnika to jutro ni bilo med njimi. Ta in oni je posedal na skladiščnih opke ali postajal ob kupih peska, nekateri so pregledovali svoje zidarsko orodje. Pogovor se je pri vseh sukal okoli enega, namreč okoli tekmovanja, s katerim so hoteli tega dne na pobudo partijske organizacije preizkusiti nov način dela in preseči dosedanje rekorde v zidanju.

Okrog zidarja Franca Rakefa se je zbrala skupina njegovih brigadirjev-delavcev. V Rakefovi brigadi so sami mladinci. Daje jim še poslednja navodila, opozarja jih, da zaletavost škoduje, ker se prehitro utrudijo, da morajo paziti na kvaliteto zidu.

Pred sedmo uro nestrpnost vse bolj raste. Ta in oni neučakano vrta v rokah lopato, s katero bi najraje takoj pričel polniti odprtino mešalca malte, drug tehta s rokami opeko, tretji opazuje svoje delovno mesto, kjer so prejšnji dan za potizkušnjo 15 minut že zidali.

Zvonček udarec na kos tračnice najde vsakega na svojem delovnem mestu. Ob sedmi uri zjutraj je na 23 m dolgem temelju pričel rasti zid novega objekta Litostroja. Mešalec malte požira lopate peska in apna, s skladovnico zginja opoka za opoko. Nestrpnost prejšnjih minut se je prelila v delovno vneto, ko ti je vsaka minuta prekratka in ti je žal vsakega izgubljenega trenutka. Osmim mladincem-brigadirjem na štirih delovnih mestih nehalno podajajo opoko štirje pomočniki. Tovariš Rakef je zdaj pri tej zdaj pri drugi skupini, da tu nasvet in tam poprime smerne letve — novost, ki je tudi dokaz dobre organizacije tekmovanja in novatorska pridobitev, ki jo je porodilo gibanje za dvig storilnosti.

Ta letve je izum tovariša inženirja Umeke.

»Z njo je prav za prav mogoče avtomatsko zidati,« pravi, ko razlaga delovni postopek. »Zazidan zid je osnova za merjenje novega zidu. Pod letve polaga opoko tudi nekvificiran delavec, kakor je to pri današnjem tekmovanju, ko je tu zidar le Rakef. Pri tem odpade zamudno merjenje horizontalnosti in vertikalnosti zidu.« Med pripovedovanjem pozorno sledi delavcem, ki so pravkar premaknili letve in na novo zidano opoko nanesli malto.

»K današnjemu tekmovanju to hitro merjenje mnogo prispeva, saj tako pridobimo mnogo časa,« še nadaljuje. »Smerno letve bo treba le še izpopolniti, za kar so seveda potrebne izkušnje in predlogi zidarjev, ki z njo zidajo. Izboljšano in izpopolnjeno letve pa bodo v bodoče lahko uspešno uporabljali povsod, kjer zid ni preveč razčlenjen.«

Delavci-brigadirji razen letve uporabljajo še eno novost — šablono za razstiranje malte, ki sta si jo zamislila za to tekmovanje tovariša Rakef in tesar Lampe. S to šablono avtomatsko razprostirajo malto, ki jo na zid nanašajo z vedri-

camii in ne več z zidarsko žlico kot doslej.

Ob opažu za dvigalo zid hitreje raste kot na treh drugih delovnih mestih. Hočvar Stane dela tu; je med najboljšimi brigadirji te brigade, najbolj urno polaga opoko in ravna malto. Z zidu, do koder sežejo z rokami, se trojka Hočvarja medtem povzpne na oder »prvega nadstropja«, čez čas pa še naslednje tri skupine.

»Uh, sedaj nas bo peklo še sonce,« ugotovi nekdo sam zase, ko je sonce razpršilo meglo in obsijalo nad 20 kubičnih metrov zidu, ki je to jutro na novo pozidan. Le hip si ukrade, da more vreči s sebe sukno in srnjico in nemoteno nadaljevati za delom.

Ob 8. uri in 50 minut zbudu začudenje in nevoljo mešalec malte, ki se ustavi.

»Toka nil« gre od ust do ust. »Prekletost, zakolne nekdo, ki na to v svoji vneti ni računal. Malta kmalu poide, zato posedejo po deskah in si žele, da bi tok spet čimprej pognal mešalec. Razveseli jih, ko pod odrom šef-inženir Gradisa Berce razglasi rezultat dosedanjega dela: »V eni uri 50 minut ste sezidali 32 kubičnih metrov!«

Po 17minutnem zastoju se z mešalca spet oglasi težko pričakovano brnenje, kad pred mešalecem se spet polni z malto.

Trojka Hočvarja se je medtem preselila na skrajni konec stavbe, kjer je prej delo zastajalo, in kmalu je dosegel tudi ta del zidu višino drugih treh delovnih mest.

Na gradbišču je živo kot redkokje. Na skladovnih opke stojijo pomožni delavci in z lesenimi lopatami, podobnimi loparjem, podajajo opoko delavcem na odru, ti pa jo skladajo red noge pomožnikov brigadirjev. Nad odrom, kjer zidajo, tekaajo delavci s samokolicami, polnimi malte. Spijajo jo v lesene žlebove, da jo na spodnjem odru zajemajo iz posod, ne da bi jih oviral dovoz. Srednja trojka zida pravkar hitreje kot morejo dostavljati malto. Tu se spet izkaže dobra organizacija tekmovanja: s škripec dvignejo v hipu vedro malte, za njim še drugo, medtem pa je pri lijaku že nastala dovoljna rezerva.

Med hitrimi brigadirji in vrvečimi pomožnimi delavci izstopa suh, droban 66letni Fic Mijo. Mladostno hitro in okretno, kar v nasprotju s svojimi leti, poprime polno samokolnico in jo zapelje na dvigalo. Tako že četrto uro.

»Prav nič se še nisem utrudil,« zagotavlja, »le škoda, da ni več zidu. A saj ni nihče mislil, da lahko le en zidar z osmimi mladinci-delavci sezida v tako kratkem času toliko zidu. Kdo bi prešel vse samokolnice, ki sem jih danes že zapeljal k dvigalu! Roke so še močne in danes je veselje delati!« Ko zapelje še naslednjo samokolnico k dvigalu, pa smeje zaključiti:

»Štiri sinove imam, a ne pustim, da bi me kateri pri delu prekosil.«

Zid je dograjen skoraj do žerjavovega nosilca. Nekaj minut pred enajsto je ura. V soncu se svetijo potni hrbti brigadirjev in pomožnih delavcev. Zdaj na tem, zdaj na onem koncu se zasveti bela, od malte oskropljena kapa Rakefa. Na zadnjem delu zidu morajo delati brez smernih letav, zato delo nekoliko počasneje napreduje.

Tovariš šef-inženir in člani direkcije Gradisa vse pogosteje gledajo na uro. Ob 11. uri in 7 minut da šef-inženir znak, da je tekmovanje zaključeno in zid dograjen.

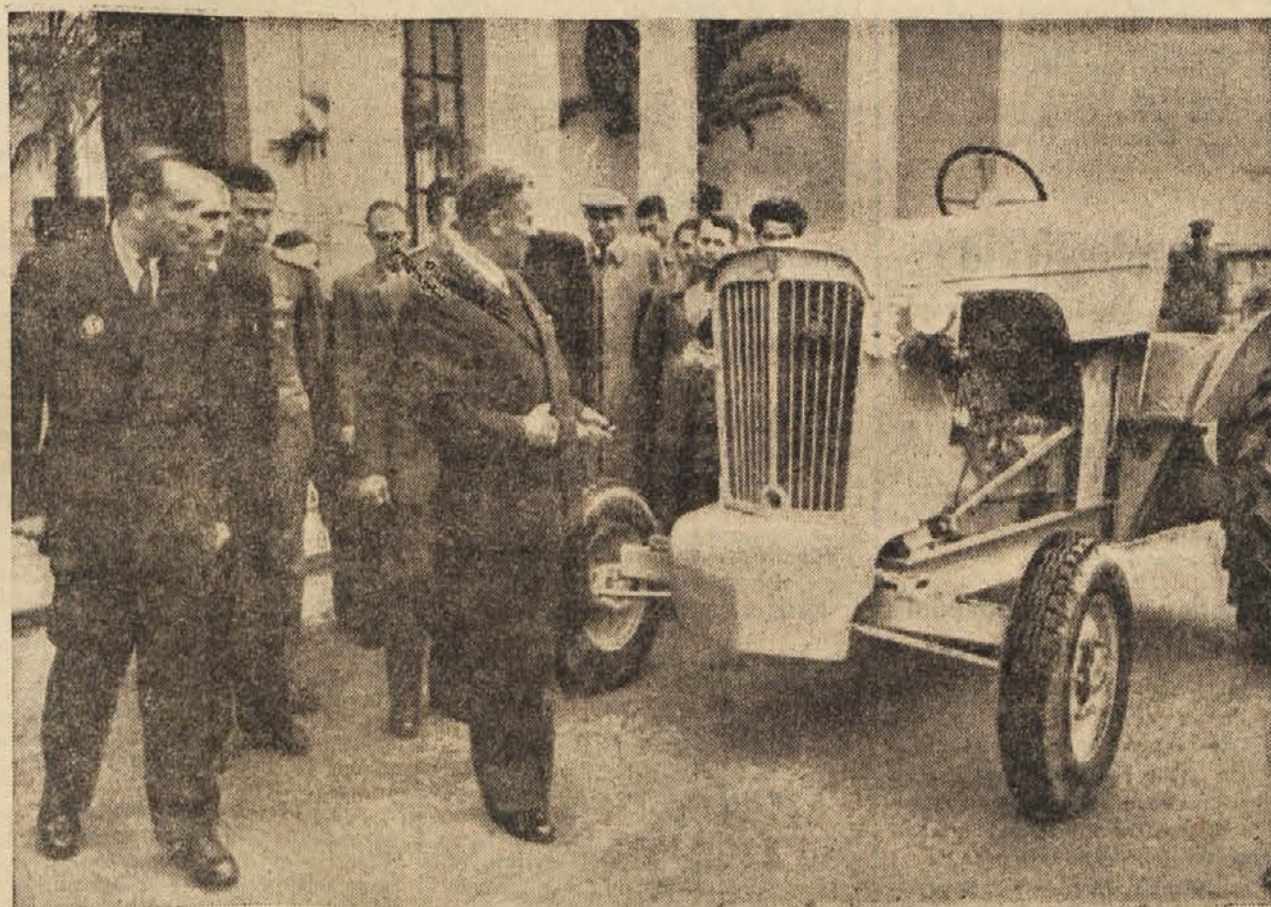
»Ej, to je minil čas,« meni nekdo, ki odlaga opoko, po katero mu je roka skoraj avtomatsko segla.

Z opažu se spuščajo brigadirji in pomožni delavci. Samozavestno se od spodaj ozirajo na 6 in pol metrov visok zid, do katere višine so se dvignili hitro, tako kot nihče med njimi še nikoli doslej. Inženir je razglasil uspeh tekmovanja. »V treh urah in 51 minut ste danes sezidali 60,93 kubičnih metrov zidu.« Besede se izobijajo v navdušenem ploskanju »To bi bilo v osmih urah okrog 125 kubičnih metrov. Vzidali ste 23.750 kosov opoke. Tega ni dosegel še nihče. S tem ste potolkli vse dosedanje rekorde. Čestitamo Rakefu in njegovim brigadirjem ter pomočnikom! Odslej delajmo povsod po novem načinu. Litostroj se bo še širil, zato moramo še ogromno zgraditi. Le z novim načinom nam bo uspelo, da bomo dosegli naš veliki plan. Zato vas pozivam, da sestavite brigade in med seboj tekmujete.« Ponoven aplavz je bil odgovor in zagotovilo, da bodo to storiili.

Čestitkam člana Mestnega komiteja KPS je sledila še zahvala Rakefa svojim brigadirjem, ki jo je zaključil z besedami: »Tudi to naše delo je dokaz, da gradimo socializem!«

Rakef bo s svojo brigado v prihodnjih dneh gostoval na raznih gradbiščih Slovenije. Nove brigade Gradisa-Litostroj pa bodo skušale preseči Rakefov rekord. S tem se bodo spet novi in novi ljudje uvrščali med naše najboljšie, ki grade novo življenje in novega človeka, ki z mogočno besedo svojih dejanj delajo za zmago resnice.

MARŠAL TITO SI JE OGLEDAL PRVI TRAKTOR, IZDELAN V NAŠI DRŽAVI

Pred dnevi je delovni kolektiv industrije motorjev v Rakovici pri Beogradu izdelal iz domačih sredstev in po načrtih naših konstruktorjev prve traktorje. Ob tem so predstavniki delovnega kolektiva obiskali maršala Tita in mu pokazali prvi traktor, izdelan v njihovi tovarni

Nov udarec naprednemu tisku v Trstu

7. septembra se je začel v Trstu pred vojaškim sodiščem proti uredniku »Primorskega dnevnika« sodni postopek zaradi »nesposobljivosti in škodljivega pisanja na škodo angloameriških oblasti v Trstu«. »Primorski dnevnik« je namreč med drugimi objavil tudi vest, da je angloameriška policija v Trstu pri zaslišanju pretepla tri soferje, ki so bili kot nameščenci angloameriškega vojaškega parka v Trstu osumljeni tatvine bencina. Zaradi te vesti, ki sta jo prinesla tudi »Corriere di Trieste« in milanska »Unità«, je Vojaška uprava v Trstu pokrenila sodni postopek proti »Primorskemu dnevniku« in »Corriere di Trieste«, širjenje milanske »Unità« pa je za mesec dni prepovedalo v coni »A«.

Namerno da bi Vojaška uprava v Trstu priznala krivdo svojih funkcionarjev in jih kaznovala tako, kakor zaslužijo — saj je njihovo postopanje s tržaškimi delavci vzbudilo upravičen protest vse tržaške javnosti — pa je izkoristila inkriminirani članek v »Primorskem dnevniku«, v katerem se metode tržaške policije primerjajo z metodami Mussolinijeve policije zato, da zvali krivdo s sebe in zada še en udarec naprednemu tisku v Trstu.

To je že tretji proces proti »Primorskemu dnevniku«. V prvem procesu je bil »Primorski dnevnik« (pred tremi leti) obsojen na 200.000 lir globe, v drugem procesu pa na ogromno vsoto 2.800.000 lir. Ta poslednja kazen je bila brez dvoma poizkus finančno uničiti edini slovenski dnevnik na Tržaškem ozemlju. Tržaško demokratično ljudstvo je težko občutilo krivico te edinstvene globe in je samo prispevalo skoraj ves znesek. Glavni vzrok, da je »Primorski dnevnik« v tako kratkem času že tretjič pred vojaškim sodiščem, je v prvi vrsti v tem, da je »Primorski dnevnik« organ osvobodilne fronte slovenskega naroda, organ politične organizacije, ki je nastala in se krepila med narodnoosvobodilno borbo, ko je slovenski narod preživljal najtežje razdobje svoje zgodovine, ko je ječal pod jarmom italijanskega fašizma in nemškega nacizma. V tej borbi se je ves slo-

venski narod oklenil te monolitne organizacije in vodil na strani svojih zavetnikov gigantsko borbo za osvoboditev izpod tujeja jarma. V tej borbi je tudi zmagal, pregal je fašiste in naciste ter odpravil njihovo zakonodajo, ki ga je hotela iztrebiti s površja zemlje. Toda v tržaški coni »A« Slovenci, s katerimi so se ramo ob rami borili tudi najboljši sinovi italijanskega naroda, kljub zmagi nad fašisti, niso dosegli tistega, za kar so se borili. Predaleč bi šli, ako bi sedaj hoteli naštevati vse krivice, ki so se godile in se še godijo slovenskemu prebivalstvu v Angloameriški coni tržaškega ozemlja.

Proces proti »Primorskemu dnevniku« (proces proti »Corriere di Trieste« je začasno odložen) je zato izzval upravičeno ogorčenje vsega tržaškega prebivalstva, saj ne gre le za napad na sindikalne pravice delavcev, ki so jih organi Vojaške uprave pri zaslišanju maltretirali in pretepali, marveč tudi za napad na demokratične pravice in dolžnosti tiska, ki mora že po svoji funkciji razkrinkavati metode okupacijske policije. Da je bila inkriminirana vest v »Primorskem dnevniku« pravilna in točna, dokazuje med drugim tudi to, da so isto vest, seveda v nekoliko drugačni formulaciji, prinesli tudi drugi listi kot na primer demokristijanski »Giornale di Trieste« in njegov satelit »Ultimissime«, pa vendar Vojaška uprava iz razlogov politične oportunisti, o kateri ne gre posebej govoriti, ni smatrala za umestno, kamoli koristno, da bi pokrenila tudi proti njima sodni postopek. Le kdo bi potem branil metode Vojaške uprave v Trstu! Da bi se Vojaška uprava v Trstu oprala težke krivde in nepriljetne odgovornosti pred demokratično javnostjo, ki oboja kolonialne metode, ki jih je uvedla v Trstu, skuša zato mobilizirati vse močnejše smljive priče in z njihovo pomočjo izkonstruirati nekak alibi za svoje grehe.

Slovenski list v Trstu »Primorski dnevnik« je danes pred vojaškim sodiščem, ker je kakor ostali listi poročal samo resnična dejstva. Namen tega pro-

cesa je, zadati udarec edino dosledno demokratičnemu listu v Trstu, ki brani ne samo pravice Slovencev Tržaškega ozemlja, ampak sploh delovnega ljudstva v coni »A«, in to prav v momentu, ko se približuje II. kongres KP STO-ja. Nobe-nega dvoma ni, da skuša Vojaška oblast na ta način izolirati tržaške delovne množice od svojega tiska in tako dati reakcionarnemu tisku proste roke za še hujšo gonjo proti Jugoslovanski coni tržaškega ozemlja.

Tržaška antifašistične organizacije — od Osvobodilne fronte slovenskega naroda do Enotnih sindikatov — so izglasovale protestno resolucijo, v kateri izražajo svojo polno solidarnost z delavstvom, uslužbenem pri angloameriškem vojaškem avtoparku, ki se bori samo za obrambo svojih interesov in za osebnost nedotakljivost. Istočasno pa protestirajo tudi proti antidemokratičnim metodam, ki jih uvaja Vojaška uprava ne samo proti delavstvu, ampak tudi proti edinemu naprednemu listu v Trstu.

Tem napadom na »Primorski dnevnik« se je po informacijah logiki in nujnosti pridružila seveda tudi milanska »Unità«, katere glavni urednik Davide Lajolo se je povzpelo do absurde trditve, da je za prepoved razširjanja milanske »Unità« kriv nobeden drugi kot... Tito. Lajolo ne bi bil Lojola, če ne bi v tej zvezi brž pripomnil, da se vodi sodni proces proti »Primorskemu dnevniku« le navidez. Podobni zaključki, kot jih delajo pri milanski »Unità«, spadajo brez dvoma v tisto kategorijo logike, ki nima z zdravom pametjo prav nobene zveze.

Proces proti »Primorskemu dnevniku« jasno kaže, da gre tukaj za premisseno akcijo, izbiti iz rok slovenskega naroda eno njegovih najmočnejših orožij. To je po napadu na slovensko gledališče in šolstvo v Trstu nov poskus, oslabilo slovenske ustanove v Trstu. Vsi napori tržaških reakcionarnih in kominformističnih elementov, zadati udarec naprednemu gibanju na Tržaškem ozemlju, pa kljub vsem besnim poskusom ne bodo uspeli.

Ljudska vojska Kitajske

se približuje pokrajini Sečuan

Severozapadna fronta, 14. sept. Agencija Nova Kitajska poroča: Prva armada narodnoosvobodilne vojske Kitajske je prešla tako imenovano »neprobno« obrambno linijo kuomintangovih čet v gorovju Tiling v pokrajini Južni Senši. Kuomintangove čete so imele veliko mrtvih in ranjenih. Ujetih je bilo 2400 kuomintangovih vojakov. Enote prve armade so zaplenile 32 topov, 120 strojnic, 700 pušk in znatne količine drugega vojnega materiala. Po prebitju kuomintangove linije v gorovju Tiling je enotam narodnoosvobodilne vojske, ki že 4 dni preganjajo razbite čete kuomintangovih čet, odprta široka pot za prodiranje proti Nandengu na meji pokrajine Sečuan.

Na Japonskem novačijo letalce za Kuomintangsko vojsko

Tokio, 13. sept. Sklicujoč se na vest iz dobro obveščenih krogov v Tokiu, poroča United Press, da se z vednostjo ameriških zasedbenih oblasti nadaljuje na Japonskem novačenje bivših japonskih vojakov za borbo proti kitajski narodnoosvobodilni vojski. Na Formozu je že okrog 200 japonskih letalcev, ki se pripravljajo za vključitev v kuomintangsko vojsko. Po obvestilih iz istih virov s prizadeva nekdanji japonski general, poveljnik japonskih ekspedicijskih sil na severnem Kitajskem med vojno in znani prijatelj Čangkajskega, zbrati 500 japonskih vojaških letalcev za borbo proti kitajskemu narodu.

V Belgiji pada proizvodnja premoga

Bruselj, 14. sept. Belgijsko časopisje vsak dan beleži naglo nazadovanje proizvodnje premogovne industrije. Tako piše list »Soir«, da se je v zadnjem času znova zmanjšalo število delovnih dni v rudniku in povečala brezposelnost. Rudniki, ki so pred mesecem dni obratovali samo pet dni na teden, so n. pr. skrtili delo na štiri dni tedensko, rudniki v Campinu pa obratujejo sedaj samo tri dni v tednu. Razen tega pričakujejo v najkrajšem času, da bodo zaprli okrog 30 manjših rudnikov.

Otvoritev 50. dunnajskega velesejma

Dunaj, 14. sept. Dopisnik Tanjuga poroča: Na Dunaju so odprli 50. velesejem, na katerem razstavljajo številne tuje države, med njimi Bolgarija, Poljska in Rumunija. Na velesejmu sodeluje tudi Jugoslavija, ki je razstavila svoje izdelke težke industrije, rude, izdelke usnjarske industrije, knjige, narodne vezene, predmete živilske industrije in druge.

Poostritev kontrole nad radiom in tiskom v zapadnih conah

Bonn, 14. sept. Agencija ADN poroča: Visoki komisarji zapadne Nemčije Mac Loy, Robertson in François Poncet so izdali poročilo, v katerem je rečeno, da bodo nosila vse stroške za tako imenovano komisijo zapadnih okupacijskih sil dežele Severno Porenje — Wesfalija, Rheinland — Pfalz in Hessen. Razen tega so visoki komisarji sporočili, da bo izdan nov zakon okupacijskih sil o tisku in radiu, ki bo zagotovil, kakor izjavljajo obveščeni krogi, zapadnim silam nadzorstvo nad zapadnonemškim tiskom in radijem. Prav tako bodo okupacijske oblasti zapadnih sil razširile na vse področje zapadne Nemčije zakon o uradnih ameriške vojaške uprave.

II. kongres sindikata delavcev in nameščenцев grafične industrije Jugoslavije je zaključil z delom

Ljubljana, 14. septembra.

Drugi dan zasedanja kongresa so delegati nadaljevali z diskusijo. Ob 9.10 minut je prišla v dvorano devetdelanska fizikalna štafeta iz Zagreba. Prinesla je pozdrave 21 delovnih kolektivov Hrvaške, v katerih sporočajo kongresu, da bodo nadaljevali z borbo za čimprejšnjo zgraditev socializma v naši državi. Dve petčlanske štafeti sta prihтели iz Celja in Maribora, od koder sta prinesli pozdrave delovnih kolektivov grafične industrije.

Članj kongresa so odobrili dopolnila in spremembo pravil sindikata delavcev in nameščenцев grafične industrije Jugoslavije.

Resolucija Centralnemu komiteju KPJ

Delegati sindikalnih organizacij delavcev in nameščenцев grafične industrije Jugoslavije, zbrani na svojem II. kongresu, vam pošiljajo plamteče delavske pozdrave.

Naš II. kongres je pregledal delo in uspehe, ki so jih dosegli delavci in nameščenci, članj našega sindikata, od I. kongresa do danes in ugotovil, da so naše sindikalne organizacije pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije in Centralnega komiteja skupaj s celotnim delavskim razredom in vsemi delovnimi ljudmi naše dežele dosegle na področju gospodarske graditve pomembne in velike uspehe.

S trdno vero in samozavestjo gledamo v bodočnost, ker je enotnost naših vrst čvrstejša kakor kdaj koli. Dogodki v zvezi s čednje bolj breznačelnno gonjo iniciatorjev in pristaev resolucije Informbiroja proti naši deželi, Partiji in Centralnemu komiteju, proti ljudstvu in delu naših delovnih ljudi so še bolj stisnili naše vrste in nas utrdili. Neomajno in nerazdružljivo stojimo ob strani vas, našega najvišjega vodstva, in se borimo za ureditve linije naše Partije, za ureditve vseh vaših načrtov. Tudi v bodoče bomo skupaj s celotnim delavskim razredom naše dežele pod vašim vodstvom neomajno gradili socializem in ga zgradili ne glede na vse ovire in težave od katere koli strani.

Ko vam izražamo ljubezen in vdanost vseh članov, z ogorčenjem najostreje obsojamo obrekovalno protikomunistično in protirevolucionarno gonjo, ki jo uprizarjajo informbirojevske načele z ZSSR na

Dopolndno so prinesli v predsobo referenčni zemljevid Jugoslavije, ki ga je poslala tovarna učil iz Zagreba v dar kongresu.

Popoldne so člani kongresa izvolili novo centralno upravo in odobrili resolucijo o dosedanjem pravilnem delu centralne uprave. Sprejeli so tudi resolucijo, v kateri protestirajo proti lažem in klevetam, ki jih širijo informbirojevci proti naši Partiji in Titu. Dalje so sprejeli resolucijo o osnovnih in tekočih nalogah. Ob zaključku so poslali s kongresa pozdravne resolucije maršalu Titu, Centralnemu komiteju Komunistične partije Jugoslavije, Svetovni sindikalni federaciji in Centralnemu odboru Zveze sindikatov Jugoslavije.

Čelu proti naši deželi, proti Komunistični partiji Jugoslavije, Centralnemu komiteju in tovarišu Titu.

Zavedamo se zgodovinskega pomena borbe, ki jo s tovarišem Titom na čelu zdaj bijete za čistost marksizma-leninizma, proti revizionizmu, za upostavitve pravih odnosov med socialističnimi delavci in komunističnimi partijami. Prepričani smo, da se bo ta borba končala z zmago naše Partije, na srečo celotnega mednarodnega delavskega gibanja. Ponosni smo, da sta naša Partija in Centralni komitej stopila na čelo borbe za obrambo načel marksizma-leninizma, za obrambo resnice v mednarodnem delavskem gibanju. Delavci in nameščenci grafične industrije stojte čvrsto na liniji KPJ, CK KPJ s tovarišem Titom na čelu, in vsa obrekovanja, podtikanja in laži, s katerimi obmetavajo naše deželo, nas ne bodo odvrgli od naše poti.

Zgradili bomo socializem v naši deželi — to je naša obljuba Titu, Partiji in Centralnemu komiteju, to je hkrati naš odgovor obrekovalcem. Delavski razred naše dežele je pod vodstvom našega slavnega in herojskega Centralnega komiteja v ljudski revoluciji zmagal, in prepričani smo, da bo pod istim vodstvom zmagal tudi zdaj v graditvi socializma ter v borbi za zmago resnice in pravice v mednarodnem delavskem gibanju.

Naj živi Centralni komitej KPJ s tovarišem Titom na čelu!

Delegati II. kongresa sindikata delavcev in nameščenцев grafične industrije Jugoslavije.

Istra se spreminja iz gospodarsko zaostale v industrijsko napredno pokrajino

Na proslavi petdesetletnice hrvatske gimnazije v Pazinu je govoril tovariš Vladimir Bakarič

Pazin, 14. sept. V Pazinu se je začela v nedeljo velika ljudska slovesnost Istre ob petdesetletnici hrvatske gimnazije v Pazinu, prve hrvaške srednje šole v Istri, in 6. obletnice splošne ljudske vstaje Istranov proti fašizmu. Na veličastnem mitingu se je zbralo okrog 30.000 delovnih ljudi iz vse Istre in Reke. Navzoči so bili predstavniki oblasti in množičnih organizacij, med njimi predsednik vlade LR Hrvatske dr. Vladimir Bakarič, minister za novoosvojen kraj in zvezni vladni večeslav Holjevac, minister za prosveto LR Slovenije dr. Jože Potrč in predsednik Oblastnega ljudskega odbora Gorice Janez Vipotnik.

Na mitingu je govoril predsednik vlade LR Hrvatske dr. Vladimir Bakarič, ki je med drugim rekel:

Izredno sem vesel, da vam lahko v imenu ljudstva Hrvatske čestitam k trojnemu prazniku; trojnemu, ker so z njim povezani spomini na dva datuma, in danes na novi datum v vaši novi zgodovini, vse to pa je povezano z največjimi tradicijami vaše borbe, z najlepšimi tradicijami vaše preteklosti, z vašo sedanjostjo in bodočnostjo. Predvsem praznujete petdesetletnico pazinske gimnazije. Ta praznik simbolizira tudi petdesetletnico borbe istrskih Hrvatov za pravico, da smejo uporabljati svoj jezik, za pravico, da se izobražujejo in uče, da lahko sami odločajo o svoji usodi. Drugi praznik je praznik vseljenske vstaje istrskega ljudstva. Od začetka te vstaje je minilo 6 let, minilo je 6 let, odkar se je Istra dvignila, od kar je prišla za puško, se vključila v borbo in si tako

Ameriški kongres proučuje predlog za vojaško pomoč tujim državam

Washington, 14. sept. (Tanjug) Odbori ameriškega senata za zunanje zadeve in obožene sile so potrdili večeraj zakonski predlog za vojaško pomoč tujim državam, ki določa kredite v višini 1.514.000.000 dolarjev. Od tega bi dobile države podpisnice Atlantskega pakta milijardo dolarjev, Turčija in Grčija 211.470.000 dolarjev, Iran, Koreja in Filipini 27.640.000 dolarjev, a Kitajska in splošno področje na Daljnem vzhodu 75 milijonov dolarjev.

Toda ta zakonski predlog se precej razlikuje od zakonskega predloga, ki ga je sprejel predstavniški dom. Ta je potrdil kredite za 819 milijonov dolarjev s tem, da dobe podpisnice Atlantskega pakta 580.495.000 dolarjev. Ko bo zakonski osnutek potrjen v senatnih odborih, ga bodo predložili v proučitev plenumu senata,

sama določila pot, po kateri bo hodila, da zgradi svojo srečno bodočnost.

V tej borbi je prispevalo ljudstvo Istre velike žrtve. Utrdilo je enotnost hrvaškega in italijanskega naroda Istre, na tej enotnosti je gradilo temelje svoje bodočnosti. Toda v tej borbi proti nemškemu in italijanskemu fašizmu je imelo in ima še vedno bridke izkušnje. Vi tu veste, da borba za priključitev Istre k njeni matici Jugoslaviji, torej borba za samoodlobo istrskega ljudstva, ni bila tako lahka. Pokazalo se je, da so na svetu sile, ki nočejo, da bi se uveljavilo načelo, da vsak narod sam odloča o svoji usodi. Ta borba še ni končana. Bije se ne le za del hrvaškega naroda Istre, mrveč tudi za našo Sloven, Koroško, za Slovenec, ki živijo v Italiji itd. V tej borbi smo računali na pomoč Sovjetske zveze, ki pa je, kakor veste, zadnje čase ne uživamo. Voditelji ZSSR so smatrali to namo upravičeno zahtevo zgolj za sredstvo, da bi dosegli drug cilj, ki s samoodlobo narodov ni v nobeni zvezi.

Vse tiste note v ostrem tonu, vsa tista propaganda tja do zarote z orožjem na naših mejah, vse to naj bi v Jugoslaviji ustvarilo prepričanje, da je naš položaj nesiguren, takšno prepričanje naj bi ustvarilo tudi v zahodnih deželah in deželah ljudske demokracije, da ne bi kdo slučajno hotel ubrati poti po kateri hodi Jugoslavija, to se pravi, da se tudi druge dežele ne bi borile za pravilne odnose med socialističnimi deželami.

V nadaljevanju svojega govora, je tovariš Bakarič poudaril, da smo v vojni dokazali, da imamo zdrave živce. Bili smo vedno obkoljeni, pa smo vedno znali našti izhod in vedno smo tolkli sovražnika. Zato nas tudi sedanja situacija ni prestrašila, ker vemo, kaj je naša dolžnost in naša naloga. Borili se bomo še naprej za zgraditev socializma v naši deželi in storili bomo vse, da pride med socialističnimi deželami do pravih odnosov, do okrepitev protimperialističnega, demokratičnega in socialističnega tabora v svetu na načelih, ki ga edina lahko utrjujejo.

Potem ko je omenil tretji praznik, namreč začetek pouka v novi gimnaziji v Pazinu, je tovariš Bakarič poudaril, kako zelo je Istra po priključitvi k Jugoslaviji napredovala. Postala je sestavni del Jugoslavije, sodeluje v njeni borbi za zgraditev socializma in si prizadeva zavzeti v tej borbi eno prvih mest. Dolžnost nove šole je med drugim, da širi med ljudstvom ljubezen do domovine, ljubezen do Komunistične partije Jugoslavije, ljubezen do tovariša Tita, ljubezen do vseh naših narodov.

Ljudska mladina Jugoslavije je v prvih vrstah borbe za mir in demokracijo

pišejo francoski mladinci, ki so sodelovali pri delih na avtostradi

Pariz, 14. sept. Dopisnik Tanjuga poroča: Iz Jugoslavije se je vrnila druga skupina francoskih mladincev, ki je sodelovala pri prostovoljnih delih na avtostradi Beograd—Zagreb. Francoski mladinci so bili v Jugoslaviji okrog mesec dni in so prepotovali ter si ogledali različne kraje naše države. S seboj so prinesli najboljši vtise o graditvi socializma v Jugoslaviji.

Po prihodu v Pariz so poslali ti francoski mladinci, člani naprednih organizacij, komunisti in sindikalni aktivisti francoskemu odseku pri Svetovni federaciji demokratične mladine pismo, v katerem zahtevajo od odseka, naj protestira proti ravnanju madžarskih oblasti, ki so odklonile izdajo vizumov predstavnikom jugoslovanske ljudske mladine za odhod na

II. kongres Svetovne federacije demokratične mladine.

Med našim bivanjem v Jugoslaviji, je rečeno v pismu, smo na lastne oči videli, da mladina in narodi Jugoslavije veliko prispevajo borbi za mir in svobodo, za narodno neodvisnost in enakost vseh narodov. Z graditvijo socializma v svoji državi, prispeva LM Jugoslavije k tej borbi, s čimer utrjuje vezi in sodeluje z mladino vseh držav. Poudarjamo, da je Ljudska mladina Jugoslavije danes tako, kot je bila prej v prvih vrstah orjaške borbe, ki jo vodijo jugoslovanski narodi s tovarišem Titom na čelu za zgraditev socializma. Ljudska mladina Jugoslavije je v prvih vrstah borbe za mir, za demokracijo in mladinske pravice.

Ameriški mirovni kongres končal z delom

Wallace, Robeson in Chaplin pozdravljajo kongres

New York, 14. sept. (Tanjug) Ameriški mirovni kongres, ki je zasedal v Mehiki, se je končal 11. septembra. Zadnje seje kongresa so bile posvečene govorom delegatov ameriških držav. Med drugim sta govorila predstavnik delegacije ZDA Frankel in Johnson, ki sta ostro obsodila razpravo zoper voditelje Komunistične partije ZDA in jo označila za sestavni del kampanje, s katero skušajo zaostriati ameriško javno mnenje, da bi ljudstvu vsilili vojni program. Poudarila sta odločnost ameriškega ljudstva, da se bo borilo za mir proti hujskačem na novo vojno.

Señ brazilske delegacije, narodni poslanec Pedro Pomar, je govoril o junaškem boju brazilskih demokratov za ustvaritev gibanja miru v državi,

ki je izpostavljeno silovitemu preganjanju policije. Argentinski delegat Ernesto Ovidici je razgalil spletke ameriškega imperijalizma v Latinski Ameriki; paragvajski delegat Pedro Coronel pa je obtožil ZDA, da so krive, da je bil uveden v Paragvaj nasilni diktatorski režim. Predsednik panamske mladinske zveze Pablo Murada je obtožil ameriške imperialiste sramotne rasne diskriminacije, ki jo izvajajo s pomočjo domače vojaške klike nad prebivalstvom v coni Panamskega prekopa.

Na zadnji seji kongresa 11. septembra so prebrali pozdravne brzojavke voditelja ameriške napredne stranke Henryja Wallacea, naprednega črnega pevca Paula Robesona in naprednega umetnika Charlesa Chaplina.

Kovinski delavci v Halleu protestirajo

proti ustanovitvi separatne zapadnonemške države

Halle, 14. sept. Agencija ADN poroča, da so imeli kovinarski delavci v Halleu v vzhodni coni Nemčije protestno zborovanje ob ustanovitvi separatne zapadno-nemške države. Navzoči so ostro protestirali, ko je bilo omenjeno ime prof. Heussa, novo izvoljenega predsednika zapadnonemške

republike, ki je znan kot prijatelj nacistov in vojni hujskač.

Kovinarji Hallea so pozvali zapadnonemške delavce, naj okrepe borbo za enotnost Nemčije in mir. »Naš prispevek k tej borbi« — je rečeno v resoluciji, ki so jo izdali na zborovanju — »naj bo izpolnjen in prekračanje dveletnega plana.«

V Trstu novačijo prostovoljce za italijansko vojsko

Trst, 14. sept. Dopisnik Tanjuga poroča: Klub določbam mirovne pogodbe z Italijo so angloameriške okupacijske oblasti dovolile posebnemu uradu v Trstu, da vodi evidenco in nadzorstvo nad bivšimi pripadniki italijanske vojske in novači prostovoljce za sedanjo italijansko vojsko. Italijansko vojni ministrstvo se je okoristilo s takim stanjem, ki so ga sankcionirale angloameriške okupacijske oblasti, in je pozvalo podoficerje ter oficirje bivše italijanske vojske v angloameriški coni STO, naj uredijo svoj odnos do sedanje italijanske vojske.

Dr. Teodor Heuss predsednik zapadnonemške države

Bonn, 14. sept. 12. t. m. je bila prva seja federalne skupščine Zapadne Nemčije, ki je bila v Bonnu, na kateri je bil s 416 glasovi od 800 izvoljen za predsednika nove separatne zapadnonemške države šef liberalnodemokratske stranke dr. Teodor Heuss. Heuss se je že od mladosti ukvarjal z novinarstvom in publicistiko, kar ni prenehaj niti med Hitlerjevimi režimom. Napredni krogi poudarjajo, da je znan prijatelj nacizma.

Več skrbnega dela pri odkupu sadja

Dosdanji uspehi pri odkupu jabolk niso zadovoljivi. Odkupna podjetja spozno pričela odkupovati ter so večinoma zamudila odkup prvih letnih sort (beli in rdeči astrahan, žitnice, beličnik, šarlamovski). Podjetja, ki so si pravočasno priskrbeli embalažo in prevozna sredstva, se niso dovolj hitro znašla na terenu, četudi je letošnji dotok jabolk zaradi zakasnele letine pričel šele v prvih dneh meseca avgusta. Le nekaj podjetij je že v začetku avgusta pričelo odkupovati jabolka. Vzroki za to so slaba povezava podjetij z okrajnimi poverjeniki za nabavo, slabi odkupovalci v nekaterih podjetjih ter slaba organizacija skladišč, kamionov in embalaže. Čeprav so bila v nekaterih okrajnih ustanovljena odkupna podjetja šele pred pričetkom odkupne akcije, so si znanl direktorji zagotoviti potrebno število strokovno sposobnih skarterjev in prevzemalcev sadja. Kjer je bila odkupna mreža pravočasno postavljena, uspehi niso izostali. Od prevzemalcev v osnovni zbiralnici je odvisno, kakšno sadje prihaja v glavne zbiralnice. Na to pa premočno pazijo skoraj vsa podjetja. Prevzemalci sadja imajo v dnevih prevzema s 50 do 100 pridelovalci mnogo dela, ki ga ne smejo izvrševati mehanično, kajti prevzemalci ne vrši le običajno trgovsko posredovalno nalogo, temveč mora producente prepričevalno seznanjati o pravilnem obiranju sadja, o času za obiranje pri posameznih vrstah in o prekladanju jabolk iz obiranih košev v zaboje ali koše za začasno shranjevanje. Prevzemalci morajo še posebno opozoriti sadjarje na pazljivo prevzemanje sadja do zbiralnice, ker se na tej poti jabolka pri nepazljivem in nezavaranem prevozu močno obtožejo.

Okrajna poverjeništa za nabavo morajo poznati delo trgovske odkupne mreže in ji pomagati. Enako morajo KLO in vaški frontni aktivni poznati naloge in delo zbiralnice sadja ter kontrolirati prevzemanje sadja. Ne smejo dopustiti, da bi bili sadjarji kakor koli prikrajšani in ne dovoliti, da bi odkupna podjetja blago plačevala po višjih cenah, kot so določene za posamezne sorte in kvalitete.

Od sadjarjev je predvsem odvisen uspeh odkupa. Zato je važno, da predvsem sedaj, ko prihajajo v promet različne jesenske sorte jabolk (zlata par-

mena, jabolka lebel, prinčeva jabolko, hersertova, beenerimska, landsberška in baumanova reneta, jesenski kalvili in rumeni žlahtnik), in ob obiranju zimskih sort jabolk, ki pridejo v poštev za izvoz (kanada, bobovec, goriška sevka, mošanka, kaselska reneta, jonaton, boskopski kosmač, damasonski kosmač, rdeči in zeleni štetinec, krivopecelj, londonski peping, pogar, železnikar itd.), odstranjujejo napake, ki se ponavljajo vsako leto. Kmetovalci namreč obirajo nezrelo sadje, ki ni okusno, nima prave debelosti in barve in tudi ni vzdržljivo. Čestokrat jabolka tudi namesto da bi jih obirali, kar oklestijo, s čimer poškodujejo rodni les in zmanjšajo donos pridelka v prihodnjem letu. Tako sadje ne vzdrži dolgega transporta in ni primerno za izvoz. Jabolka je treba zelo pazljivo obirati; jabolka dobijo v zadnjih dneh dozorevanja, posebno če so jesenski dnevi sušni, primerno debelost, lepo barvo in pozimi ne zgubeje. Previdno obraba jabolka, namenjena za prodajo, moramo že doma razvrstiti po sortah in debelosti. V okuženih predelih je treba ločiti zdrave plodove od okuženih, ker letos obmejna kontrola odklana izvoz jabolka tudi v primerih najmanjše okužbe. Jabolka shranjujemo v presledkih ter najprej oberemo najzrelejšo plodove. Pri drugem ali tretjem obiranju so prej drobna jabolka debelejša in lepša. Na ta način se pridelovalcu pomnoži celokupen pridelek sadja, zlasti v lepi jeseni.

Pravilno obraba in sortirana jabolka najvestneje prepeljejo v odkupne zbiralnice. Ne smemo dopustiti, da bi se prvotnost in skrbno obrabo sadje med prevozom do zbiralnice pokvarilo; sadje moramo prevažati z dobrim vozilom, ki ne trese in ne obtišči jabolka pri prevozu. Jabolka naj bodo vložena v zaboje, ali pa obložena stranice voza s slamo ali otavo, kamor položimo jabolka. Ob slabem vremenu moramo voz pokriti.

Zbiralnice sadja bodo imele zaradi obilnega dotoka jabolk prihodnje tedne zelo mnogo dela, ki bo šlo hitreje, če bodo pridelovalci že doma sortirali jabolka.

Našim delovnim ljudem je sadje nujno potrebno. Poleg tega ga pa tudi izvažamo. Zato je delo sadjarjev in odkupnega aparata še tembolj važno. F. F.

Državno posestvo v Rakičanu postaja važno svinjerejsko središče

Prijeten je pomeneč za ljudmi vzrejališča svinj na državnem posestvu v Rakičanu pri Murski Soboti. Kar oglejte si naše svinjsko mesto, če radi pošaljete. Pa je res na Jezerih že celo naselje svinjakov. Ze daleč s cestne ali z vlaka je videti večje število raztegnjenih, bolj nizkih zgradb z rdečimi strehami.

Umno gospodarstvo in napredek državnega posestva sta zelo vidna tudi v dvigu živinoreje. Pred tremi leti je bilo na posestvu vsega 70 prašičev, zdaj pa jih je na Jezerih nekaj sto. Pa še veliko več jih bodo vzredili!

»Zdaj, ko imamo nove svinjake, bo že sloč — veselo razlaga mladinec Maks, strokovnjak vzrejališča, in kaže po debelih pujsih.

Nedavno tega so imeli prašiče stlačene v starih, mračnih svinjakihi. V novih pa je svetlo, zračno, prostorno. O vsakem prašiču vodijo evidenco teže in boleznih. Pri plemenskih svinjah posvečajo vso skrb mladim. Skratka, z novimi, modernimi svinjaki je dana možnost naglega dviga svinjereje.

Poleg svinjakov gradijo tudi veliki goveji hlev. Takoj zraven pa je ogromna valnica perutnine. Ta je nekaj posebnega. Letos v aprilu so trije tovaršiji pod vodstvom strokovnjaka za inkubatorje tov. Franca Zakra zgradili na posestvu 12 novih inkubatorjev — naprav za valjenje perutnine. Ti inkubatorji imajo valilno kapaciteto 2800 jajc! Zgrajeni so na stoječih vodni način.

Vs sestavni deli inkubatorjev so izdelek domačih podjetij. Čeprav so šele letos začeli z valjenjem in njih (in tako zamudili april, najboljšo dobo za valjenje), so doslej zvalili že blizu 2500 piščancev in okrog 1000 rac. Velika zračna stavba je že polna kokoši. Zdaj vzrejajo same izbrane kokoši, število nesnih kokoši pa se bo posebno dvignilo drugo leto.

Glavno skrb pa na državnem posestvu posvečajo svinjereji. Vseh svinjakov je na Jezerih 10. Trije so zidani, ostali pa leseni. Čeprav so bili popolnoma dograjeni šele pred nedavnimi, je zdaj v njih že zelo živo. V prvem svinjaku so doječe svinje z mladici. Vsaka svinja ima za mladice posebej pregrajen prostor. V svinjaku vlada red in čistota.

»Tri leta sem že tukaj, pa zlepa ne bom šel odtoč — rad pripoveduje tov. Rengel. »Prvi sem začel delati na posestvu s svinjami. Danes pa nas je že veliko. Kar pogledate, koliko smo že naredili...«

In res so že mnogo naredili. Na Jezerih imajo 31 doječih svinj. Plemenjače dajo povprečno 50 do 60 mladicev vsak mesec. Vendar v vzrejališču gledajo tudi na kakovost svinj. Zato zadržijo mladice dlje v vzrejališču pred oddajo.

V enem hlevu imajo same tekače. »Do zime jih bomo pošeno izpili, tako da bodo naš; delavec dobili čimveč maščob in čimboljše meso — pripoveduje Rengel. M. L.

Razprava proti skupini vohunov madžarske obveščevalne službe v N. Sadu

Madžarska obveščevalna služba je pošiljala v našo državo fašiste, bivše tihotapce in tatove, da bi s provokacijami in sabotazami zavirali našo socialistično graditev

Novi Sad, 14. sept. — Včeraj dopoldne se je začela pred kazenskim senatom okrožnega sodišča v Novem Sadu razprava proti skupini vohunov madžarske obveščevalne službe, ki so prihajali nekajkrat v Jugoslavijo po nalogo in konkretnih navodilih oficirjev madžarske obveščevalne službe in imeli nalogo razširati tiskani propagandni material proti državi ureditvi v FLRJ ter nagovarjati naše državljane za beg iz svoje domovine na Madžarsko.

Najbolje osvetljuje kampanjo Informbiroja in njene voditelje liki ljudi, ki so na obtožni klopi. Prvoobtoženi Husta Peter se je oktobra 1941. leta prostovoljno javil v madžarsko fašistično vojsko. Nepretrgoma je bil v borbah na vzhodni fronti do januarja 1944. leta, čez nekaj mesecev pa je ponovno odšel na fronto v Karpate, dokler ni bil januarja 1945. leta ujet od Rdeče armade. Lani je nekajkrat ilegalno prešel madžarsko-jugoslovansko mejo, se ukvarjal s tihotapstvom in črno borzo.

Obtoženi Szabo Janos se je na Madžarskem ukvarjal s tihotapstvom. Januarja letos so ga začele madžarske oblasti preganjati zaradi tatvine. Ko so ga aretirali, so ga organi madžarske obveščevalne službe vzeli za prenašanje raznega materiala v Jugoslavijo in za vohunsko delo.

Ko je vzel generalija od obtoženih, je zastopnik obtožbe prebral obtožnico: Glavni obtoženeč je Husta Peter. V začetku januarja se je v oddelku madžarske obveščevalne službe v Szegedinu obvezal podporočnikoma madžarske obveščevalne službe Szabu in Kečkematju, da bo z njima sodeloval. V Jugoslaviji je našel izdajalce, ki so mu pri tem pomagali — Antala Kovača, Ištvana Hegešisa in Blaža Kermendija. Ker je bil zadovoljen s Husto, mu je začel Szabo dajati tudi težavnije naloge — zbiranje podatkov obveščevalnega pomena, in sicer političnega, gospodarskega in vojaškega pomena. Husta je tudi pomagal Kordovan Ianki iz Sente in Varga Bežiki iz Kanize, da sta ilegalno prešli na Madžarsko, ter računal za to Varga Bežiki 4000 din.

Zadnji obtoženeč, Djula Djuričin, je pristal 3. maja letos v Mohalu (Madžarska), da bo po navodilih madžarske obveščevalne službe zbiral v Jugoslaviji vojaške, politične in gospodarske podatke obveščevalne narave, da bo z agitacijo navajal državljane FLRJ k sabotazi v proizvodnji in jih nagovarjal za pobeg na Madžarsko.

V utemeljitvi obtožbe je namestnik javnega tožilstva LR Srbije Dragoje Djurić med drugim rekel:

»Preteklost obtožencev jasno dokazuje, zakaj so sprejeli izvajanje takšnih nalog. Vsi so bili ali aktivni pripadniki fašistične madžarske vojske ali so se borili na vzhodni fronti prav do zadnjega dne, če niso bili prej ujeti, ali so dezertirali iz jugoslovanske armade in bili zagrizeni sovražniki socialistične Jugoslavije ali so tihotapci, črnoborzi, žeparji, vlomilci ali pa hkrati eno in drugo. Takšna preteklost in sedanje zadržanje obtožencev dokazuje, iz kakšnih slojev se lahko rekrutirajo sovražniki naše države in naših narodov.«

Po čitanju obtožnice je sodišče začelo zasliševati obtožence. Prvoobtoženeča Petra Husta so pripeljali z avtomobilom do meje, kakor je s ponarejeno legitimacijo na ime Horvat Lajoš prekoratil mejo in nosil s seboj ilegalno gradivo. Marca letos je podporočnik Szabo ponovno naročil obtoženemu Hustu Petru, naj gre v Jugoslavijo. Skupaj s Kovačem Antalom sta prišla v Beograd, kjer je vrjel nekaj pismem v poštni nabiralnik, časopise pa vrjel po ulicah Ive Lole Ribara in Karadjordje. Obtoženi je zahteval od Kovača Antala in Kermendija Balaza, naj mu zbere tiska imena voditeljev ljudske oblasti, Partije, sindikatov, UDV, gospodarskih podjetij itd. Iz izjave obtoženeča Husta Petra izhaja, da je postala madžarska obveščevalna služba v Szegedinu pravo središče za pošiljanje vohunov in divrantov v Jugoslavijo.

Drugi obtoženeč, Kovač Antal, priznava, da je kriv in da so vse navedbe obtožnice točne. K njemu je prišel Husta prvič do sedaj marca letos in tedaj je šel z njim v Beograd, da bi razpečal sovražno propagandno gradivo. Prav tako je po nalogu Petra Huste delal v Subotici.

Tretji obtoženeč Kermendi Balaz priznava, da je napravil vsa dejanja, ki mu jih očita obtožnica in da nima ničesar navesti v svojo obrambo. Od Husta Petra je sprejel prineseno gradivo iz Madžarske. Ko ga je predsednik vprašal, zakaj ni prijavil Husta Petra oblastem, je rekel obtoženi, da se je bal, da bi imel zaradi tega neprijetnosti, ker je že tedaj tudi sam aktivno pomagal Hustu pri njegovem vohunskem delu.

Obtoženi Szabo Janos je prav tako nekajkrat prekoratil madžarsko-jugoslovansko mejo 1945. leta je zbežal na Madžarsko iz jugoslovanske armade. Od tedaj se je ukvarjal s tihotapstvom. Ko je v začetku letošnjega leta zaradi tatvine prišel v roke madžarskih oblasti, je prišel v hišo na Vašarhelji bulvarju. Njegov neposredni vodja je bil poročnik Olah (Juhas), ki mu je dal ilegalno legitimacijo.

Drugi dan razprave je javni tožilec razširil obtožnico proti obtoženemu Nikoli Vukoviću, ker se je izkazalo, da je Vuković snubil državljane FLRJ za odhod na Madžarsko.

Zakaj niste prijavili Pejiča oblastem, ko ste zvedeli, da hoče pobegniti na Madžarsko? — je vprašal predsednik. — Iz tovaršstva — je odgovoril Vuković.

Vuković je vedel, da je Szabo prišel k njemu in mu prinesel pismo od Pejiča,

v katerem mu je ta sporočil, naj posluša tega človeka in se ničesar ne boji.

— Kaj vam je Szabo rekel, zakaj naj bi odšli na Madžarsko — je vprašal tožilec.

— Rekel mi je, da se hočejo madžarske oblasti pogovoriti z menoj.

— Vi ste torej vedeli, da ga pošiljajo madžarske oblasti kot vohuna.

— Obtoženi je prikal na glavo.

Obtoženi Sudolski Šandor je pri zaslišanju povedal, kako je živel in kaj je delal na Madžarskem, preden je stopil v madžarsko obveščevalno službo.

— Zaradi poverbe 120.000 forintov sem pobegnil iz madžarske vojske. Od tedaj naprej sem živel na Madžarskem ilegalno.

— S čim ste se v tem času pečali, — je vprašal predsednik.

— Bil sem član tolovajske tolpe, katere vodja je bil Kovač Jožef, njegovo lažno ime pa je bilo »Plavobračec«. Tolpa se je pečala z vlomilnimi tatvinami, žeparstvom itd.

Obtoženi je povedal, kako je neki član tolpe izdal člane te tolovajske bande in kako je Sudolski prišel v zapor. Tam so ga spoznali in odpeljali v poslopje madžarske obveščevalne službe.

— Kaj so tam delali z vami? — je vprašal predsednik.

— Vsak dan so me topli in naročili so mi, da moram oditi v Jugoslavijo ter izvršiti neke naloge, če nečem, da bi bil obsojen zaradi sodelovanja v tolovajski tolpi in poverbe 120.000 forintov.

— Kaj bi morali delati v Jugoslaviji? — Rekli so mi, naj se prijavim jugoslovanskim oblastem, da sem pobegnil iz Madžarske. Nato bi moral preskrbeti v taborišču, kamor bi me dali, seznam madžarskih beguncov. Zvedeti bi moral, kakaj so posamezni begunci pobegnili, nato bi se pa moral javiti za delo v industriji.

— Kaj bi morali tam delati? — Ugotoviti bi moral, kakšne so norme, kakšna je preskrba delavcev, kakšne so zaloge gradiva, in se s tem vrniti na Madžarsko.

Tudi obtoženi Sabadoš Karlo se je pečal s tihotapstvom, preden je stopil v službo madžarskih obveščevalnih organov (AVO). Leta 1946. in 1947. je večkrat prestopil zaradi tihotapstva jugoslovansko-madžarsko mejo. Ob nekem tihotapljanju so ga madžarski obojni organi prijeli, odpeljali v Szegedin in izročili obveščevalni službi AVO.

Pri zaslišanju so mu dejali, naj odide v Jugoslavijo in prinese telefonski imenik iz Subotice ter 20 do 30 izvodov različnih časopisov. Ko je napravil to nalogo, je dobil od oficirja AVO neizpolnjeno legitimacijo, ki jo je sam izpolnil in znova odšel v Jugoslavijo. Ko se je vrnil v Szegedin, ga je zaslišal oficir Olan, ki mu je naročil, da pripelje iz Subotice tri državljane FLRJ. Te naloge Sabadoš ni mogel izvršiti, ker so mu to prepredili organi ljudske oblasti.

— Kaj so vas še vprašali v AVO? — se je obrnil na obtožena javni tožilec.

— Vprašali so me, kako mislim o sporu med ZSSR in Jugoslavijo.

— Kaj ste nato odgovorili? — Saj se ne pečam s politiko, — je odgovoril obtoženi Sabadoš. — V glavnem se pečam s tihotapstvom.

To je človek, ki je služil madžarski obveščevalni službi v borbi proti narodom FLRJ.

Osmi obtoženeč, Balint Jožef, je postal kot tihotapec agent madžarske obveščevalne službe. Dvakrat je bil že na Madžarskem kaznovan zaradi ilegalnega prestopa meje. Lani, ko je prestajal kazen, so ga odpeljali v poslopje AVO v Szegedinu, kjer ga je zaslišal oficir Olan. Ponudil mu je, naj ostane na Madžarskem in dela za AVO.

Na madžarsko-jugoslovanski meji je Balint podpisal izjavo, da bo dvakrat tedensko prestopil mejo in izpolnjeval naloge, ki jih bo dobil od AVO. Ko je dobil nalogo, naj odide v Horjoi in pripelje nekega človeka na Madžarsko, je prej odšel v banatsko Arandjelovo, kjer so ga organi ljudske oblasti prijeli.

Zadnji obtoženeč, Djuričin Djula, je pobegnil leta 1943. na Madžarsko, kjer je bil zaposlen pri zemljiških posestnikih vse do maja letos, ko se je v Mohalu obvezal, da bo delal za madžarsko obveščevalno službo.

— Kaj vam je bilo rečeno, da morate delati v Jugoslaviji? — je vprašal predsednik senata.

— Ker sem 19 let star, so mi rekli, da me bodo v Jugoslaviji prav gotovo poklicali k vojakom, če me pa ne bi poklicali, naj se javim sam.

— Kaj bi morali delati pri vojakihi? — Obveščati bi moral policijo v Mohalu o številnem stanju vojaških enot, o oborožitvi, o gibanju vojaških enot, o razmerju med oficirji in vojaki, o življenju vojakov v jugoslovanski armadi.

— Kaj bi morali delati, če vam ne bi uspelo priti k vojakom? — Tedaj bi moral oditi v obdelovalne zadruge in nagovarjati ljudi, naj uničijo traktorje in druge stroje, pri čemer bi jim moral sam pomagati. Govoriti bi moral ljudem, naj ne stopajo v zadruge, zadržniki pa nagovarjati, naj stopajo iz zadrug.

Njegov odgovor je izzval razburjenost in proteste med občinstvom.

Nato je sledil dokazni postopek. V dokaznem postopku je sodišče ugotovilo, da so pri obtožencih zaplenili nekaj izvodov lista »Nova borba«. Pod zastavo internacionalizma in »Za socialistično Jugoslavijo«, ki so bili natisnjeni v tujni in pišejo proti državi ureditvi FLRJ ter proti jugoslovanskim narodom. Pri obtoženih so našli tudi 25 pismem, v katerih so bili časopisi, in 4 do 5000 izvodov teh listov.

Razprava se nadaljuje.

Danes se prične odkup oliaric

Republiški štab za odkup in kontrahažo industrijskih rastlin v LR Sloveniji poziva na tekmovanje

Danes se prične odkup oliaric v vseh krajih Slovenije. V borbi za čim večji uspeh pri odkupu oliaric, ki tvorijo važen vir zagotovljene preskrbe delovnih množic s maščobami, je potrebno, da vsi okraji s svojimi okrajnimi štabi, odkupnim aparatom in množičnimi organizacijami vložijo vse sile za uspešno izvedbo.

Republiški štab je v sporazumu z ministrom za industrijo LRS določil 3 večje denarne nagrade za tri najboljše okraje in 25 denarnih nagrad za najboljše pridelovalce.

Republiški štab bo ocenjeval sledeče uspehe:

Za okraje:

1. Kateri okrajni štab je sestavil najboljše odkupne plane na podlagi dejanskega donosa sončnice.
2. Kdo izmed okrajev bo v najkrajšem času v celoti odkupil sončnice, oljno repico in ostale industrijske rastline.
3. Kateri okraj bo imel najboljše dnevno evidenco, poročanje in pregled nad najboljšimi pridelovalci, ki bodo nagrajeni.

4. Kateri okraj bo izvedel najboljšo propagando in agitacijo za odkup preko lokalnega časopisa in množičnih organizacij.
5. V katerem okraju bo najboljša povezava med okrajnimi štabi, odkupnimi podjetji, OZKZ, KZ in KLO.
6. Kateri okraj bo imel najboljše organizirano dobavo olja za zamenjavo, ambalažo in odpremo odkupljenega semena. Za pridelovalce:
1. Kdo je najboljše izvršil setveno delo.
2. Kdo je najboljše obdeloval in negoval posevek.
3. Kdo je dosegel najboljše kvaliteto semena.
4. Kdo je oddal pogodbeno vezane količine v predpisanem roku.
5. Kdo je oddal čim več presežkov.

Z vestno oddajo vseh oljnih semen bodo delovni kmetje pomagali zagotoviti redno preskrbo z maščobami in prispevali k naporom naših delavcev za pospešeno izvedbo petletnega plana.

Odredba o ureditvi prometa s krompirjem

Na podlagi 1. in 17. člena Uredbe o odkupu krompirja v gospodarskem letu 1949-1950 (Ur. list LRS št. 25-157/49), izdajam v sporazumu z ministrom za kmetijstvo in v soglasju s predsednikom vlade LRS

odredbo o ureditvi prometa s krompirjem

1. Pridelovalec krompirja, ki je izpolnil svojo obvezo prodaje krompirja, sme proste presežke krompirja prodajati ali drugače z njimi razpolagati, če dokazuje s potrdilom pristojnega krajevnega ljudskega odbora, da je svojo obvezo prodaje krompirja izpolnil.
2. Pridelovalec krompirja, ki mu ni predpisana obvezna prodaja krompirja, sme svoj pridelek krompirja prodajati ali drugače z njim razpolagati, če dokazuje s potrdilom pristojnega krajevnega ljudskega odbora, da mu obvezna prodaja krompirja ni predpisana.
3. Pridelovalec krompirja sme s potrdilom krajevnega ljudskega odbora, da prevaža svoj pridelek, speljati na svoj dom krompir, ki ga je pridelal izven mej okraja svojega prebivališča.
4. Za vsak drug prevoz krompirja iz okraja v okraj je potrebno dovoljenje krajevnega ljudskega odbora, v katerega območju je bil krompir pridelan.
4. Kolikor kršitve te odredbe niso sodno kazniva dejanja, se kaznujejo kot prekrški z denarno kaznijo do 20.000 dinarjev ali s poboljševalnim delom do dveh mesecev.
5. Ta odredba velja takoj in traja, dokler je minister za državne nabave ne preklicha.

Ljub. S — zak. 626
Številjana, 14. sept. 1949.
Minister za državne nabave LRS:
Milan Skerlavaj
Minister za kmetijstvo LRS:
ing. Jože Levstik
Soglašam:
Predsednik vlade LRS:
Miha Marinko

SKUD „Dušan Jereb“ iz Novega mesta

(ob gostovanju njegove gledališke družine)

V okviru železničarskega festivala je včeraj, 13. t. m., nastopila v Operi gledališka družina novomeškega sindikalnega kulturno-umetniškega društva »Dušan Jereb«.

O novomeški uprizoritvi »Tartuffa« je dnevi in revljani tisk (»Obzorje«) ob priliki kategorizacije naših gledaliških družin že obširno poročal. Osvojili so si namreč prvo mesto. Zato se tu ne bomo spuščali v ponovno oceno te predstave, ki je od takrat do danes s številnimi ponovitvami še pridobila. Omenimo naj le, da so Novomeščani dokazali svoj resni odnos do gledališke umetnosti, odnos, ki jih približuje profesionalnim igralcem, s popolnim obvladanjem in smiselno interpretacijo teksta, pravilno odsko izkro in sproščenostjo v gibanju. Človek si ne more kaj, da ne bi bil ponosen na to vidno rast kvalitete naših ljudskih gledališč. (Spominimo se tudi Jeseničanov, družin iz Kranja, Ruš itd.)

O razmahu gledališke kulture po osvojitvi — da se omejimo samo na novomeški okraj — priča z druge strani tudi dejstvo, da medtem ko je prej doživelo nelo delo največ dve repizi, so v pretekli sezoni igrali samo v Novem mestu »Tartuffa« ob polni dvoranji že osemkrat in šli z njim sedemkrat na gostovanje v okoljske vasi. V gledališki sekciji SKUD »Dušan Jereb« študirajo tudi po tri dela hkrati. Vsaka vloga je tudi redno dvojno zasledena. Pri njihovi vnemi jim dela težave le prostor. Dvorana v Domu kulture službi namreč tudi kinu ter množičnim zborovanjem, zato bo nujno treba misliti na novo dvorano. Bilo bi nedopustno, da bi njihovo sistematično in načrtno delo —

kot ga kaže tudi program za bodočo sezono, ko so se namenili izvesti osem premier (»Hlapci«, »Othello«, »Deseti brat«, »Ženitev« itd.) — trpel zaradi lahko premostljivih materialnih pomanjkljivosti.

SKUD »Dušan Jereb«, v katerem sodeluje relativno največ železničarjev — odtod tudi njegova udeležba na festivalu — šteje poleg gledališke še glasbeno sekcijo z odličnim orkestrom (ki se je ob lanskem republiškem izboru prav tako plasiral na prvo mesto), godbo na pihala z mladinskim pododsekom ter tremi zbori: moškim, ženskim in mešanim, folklorno družino, ki pa ne dela stalno in pa knjižnico. V svoj program za prihodnjo sezono so glasbeniki sprejeli dva samostojna koncertna večera, pevci pa en vokalni koncert, seveda to poleg posameznih točk, s katerimi bodo prispevali k tako rekoč vsaki pridelitvi.

V Novem mestu deluje poleg SKUD »Dušan Jereb« tudi mladinsko kulturno-umetniško društvo, člani katerega so predvsem gimnazijci, učiteljski in gojenci ekonomskega tehnikuma. V predkongresnem tekmovanju ne bodo izpopolnila svojih vrst le obstoječa društva, ki jih je doslej sedem v okraju, ampak bodo ustanovili še nadaljnjih 10 društev v krajih, kjer so pogoj za njihovo nastanitev.

V dokaz razmaha ljudske prosvete naj primerjamo še število knjižnic, ki so bile pred vojno le tri v okraju, danes pa jih je 52. V »Tednu naše knjige« bodo v Novem mestu dobili tudi čitalnico, kar bo še bolj omogočalo poseganje po knjigah. (V Novem mestu imajo tudi študijsko knjižnico, s približno 30.000 knjigami.)

FIZKULTURA

FIZKULTURNI FESTIVAL ŽELEZNIČARJEV

Dobri rezultati v plavanju in atletiki — Kranjčeva je postavila nov makedonski rekord v skoku v višino

Ljubljana, 14. sept. Danes so se nadaljevale tekme v okviru prvenstva železničarjev FLRJ v atletiki, plavanju, nogometu, košarki in odbojki. Rezultati v posameznih panogah so naslednji:

ATLETIKA: Moški 110 m zapreke: 1. Zirković (Sp.) 16,2; 2. Kujundžić (Sp.) 17,1; 3. Jurić (Sp.) 19,3; 4. Gobec (Železničar, Ljubljana) 20,2.

100 m: 1. Kiškarolj (Sp.) 11,7; 2. Ančič (S.) 11,7; 3. Hrovatin (Lj.) 11,8; 4. Avgustovski (Sk.) 11,9.

Skok v višino: 1. Tudić (Sp.) 170; 2. Rajčić (Sp.) 170; 3. Dimitrovski (Sk.) 165; 4. Petrović (Bgd.) 165.

1500 m: 1. Mikuška (Sp.) 4:06,0; 2. Marković (Bgd.) 4:23,5; 3. Sulejmano (Sk.) 4:27,0; 4. Grošelj (Lj.) 4:28,0.

Troskok: 1. Rajčić (Sp.) 15,43; 2. Demirov (Sk.) 12,28; 3. Blesič (Sp.) (Sp.) 12,12; 4. Firm (Zg.) 12,03.

Met kroglice: 1. Jelisavljević (Bgd.) 15,16; 2. Dimitrovski (Sk.) 11,48; 3. Selješkić (S.) 11,44; 4. dr. Hlade (Lj.) 11,58 m.

Met kopja: 1. Sekulić (Sp.) 47,19; 2. Novak (S.) 46,58; 3. Dimitrovski (Sk.) 41,85; 4. Kujundžić (Sp.) 40,50.

Ženske — 80 m zapreke: 1. Varmuža (Sp.) 15,3; 2. Canadi (Sp.) 14; 3. Kranjec (Sk.) 15,1; 4. Rebec (Lj.) 16,7.

100 m: 1. Sandorkić (Sp.) 13,8; 2. Kranjec (Sk.) 14; 3. Kolar (Sp.) 14; 4. Cimperman (Lj.) 14,8.

Skok v višino: 1. Kranjec (Sk.) 138 (nov makedonski rekord); 2. Djukić (S.) 135; 3. Canadi (Sp.) 130; 4. Rant (Lj.) 130 cm.

Met kroglice: 1. Maša (Sp.) 9,52 m; 2. Ljubojević (Lj.) 8,98; 3. Kostanarević (Z.) 8,94; 4. Kranjec (Sk.) 8,29 m.

Met kopja: 1. Maša (Sp.) 27,90 m; 2. Djukić (S.) 25,05; 3. Varmuža (Sp.) 22,65; 4. Pečarić (Lj.) 22,52 m.

Končno stanje točk po prvem dnevu je naslednje: moški: Spartak (Subotica) 8712 točk; 2. Rabotnički (Skoplje) 6846 točk; 3. Železničar (Sarajevo) 6515 točk; 4. Železničar (Beograd) 6279 točk; 5. Železničar (Ljubljana) 5635 točk; 6. Lokomotiva (Zagreb) 5440 točk.

Ženske: 1. Spartak (Subotica) 5144 točk; 2. Železničar (Ljubljana) 3726; 3. Rabotnički (Skoplje) 3376; 4. Železničar (Sarajevo) 3358; 5. Lokomotiva (Zagreb) 3308; 6. Železničar (Beograd) 2897 točk.

PLAVANJE

Včeraj so se pričela tekmovanja železničarjev v plavanju in vaterpolu. Tudi v tej športni panogi, katero goje številna železničarska društva, so bili doseženi prav lepi uspehi:

1500 m prsto moški: 1. Janković Zoran (Beograd) 24:07,1; 2. Priboj Velimir (Spartak) 24:15,0; 3. Fotić Ljubiša (Bgd) 25:20,8; 4. Jakobčić Andrija (Spartak) 25:39,2; 5. Turk Jože (Zel., Ljublj.) 28:38,4; 6. Hočevar Marjan (Zel., Ljublj.) 35:21,6.

100 m prsto ženske: 1. Stjepanov Mira (Bgd.) 1:50,3; 2. Kančgrga Vera (Spartak) 1:51,3; 3. Gabrić Joli (Spartak) 1:51,7; 4. Tianić Branka (Bgd.) 2:04,0.

200 m prsto moški: 1. Sanka Ladislav (Spartak) 3:03,0; 2. Šifnar Karel (Železn., Ljubljana) 3:03,1; 3. Priboj Franjo (Spartak) 3:12,9; 4. Vlašak Aleksa (Beograd) 3:13,2; 5. Turk Rajko (Zel., Ljubljana) 3:17,2; 6. Agbaba Boris (Beograd) 7. Kunovski (Rab., Skoplje) 3:51,4; 8. Veljkovski Aleksa (Rab., Skoplje) 4:11,6.

100 m prsto ženske: 1. Buić Mira (Beograd) 1:36,4; 2. Brak Vesna (Bgd.) 1:41,0; 3. Jakopić Breda (Ljubljana) 1:43,1; 4. Bence (Spartak) 1:52,2; 5. Sabo (Spartak) 2:04,8.

100 m prsto moški: 1. Ladočki (Spar.) 1:08,8; 2. Baroš Mladen (Bgd.) 1:08,8; 3. Tot Ladišavl (Spartak) 1:10,8; 4. Vergel Anton (Ljubljana) 1:13,1; 5. Stojanović (Spartak) 1:13,1.

VREMENSKO POROČILO HIDROMETEOROLOŠKE SLUŽBE

Vremenska napoved za četrtek 15. sept.: Ponoči dež, pozneje spremenljiva oblačnost s krajevnimi padavinami. Temperatura do 22 stopinj C.

Vojaki graditelji avtoceste „Bratstvo-enotnost“ ne poznajo ovir

Niti Jovo Čalić, niti Ibro Veselinović, niti nihče drug v enoti poročnika Dragana Tišme ni pomislil, da bi jih moglo kaj zadržati, da ne bi o pravem času izpolnili dekadnega plana. Zato so se na sestanku Ljudske mladine zavezali, da bodo plan izpolnili že tri dni pred določenim rokom. Že prvi dan je bilo vsem jasno, da bodo obveznost o pravem času izpolnili. Norme so presegli vsak dan, trasa pa se je pomikala čedalje globlje v slavonški gozd. Vse bi bilo v redu, da jih ni nekega dne presenetil tisti prvi hladni in drobn jenski dež, kakor da ga nekdo seje od nekod skozi sito.

In tako se je petega dne, prav ko bi bil bilo treba obveznost izpolniti, delo ustavilo. Zaradi dežja in blata ni bilo mogoče delati. Tistega dne so ostali vojaki v barakah. Brusili so sekire, popravljali lopate in neprestano pogledovali skozi okno v pričakovanju da bo dež ponehal. Toda zaman. Drugi dan je bil zadnji, ko je bilo treba obveznost izpolniti, deževalo pa je kar naprej: dež je bil čedalje hladnejši in drobnejši.

»Tovariši, kaj obveznosti res ne bomo izpolnili?« je vprašal Ibro Veselinović. Vsi so se ozrli nanj, kakor da so prav od njega pričakovali rešitve. Vedeli so, da je dajal Ibro vedno dobre predloge za organizacijo dela in bil je eden najboljših na delovišču.

»Moja trojka bo delala tudi v dežju, obveznost moramo izpolniti,« je nadaljeval Ibro odločno. K njemu sta pomosno in odločno stopila Jovo Čalić in Aleksander Ognjenović, vojaka iz trojke, ki je hotela kljub dežju delati.

Za Ibrovo trojko so se javile še druge. In odšli so na delo. Izkopati je bilo treba mnogo panjev. Bosi in samo v kratkih hlačkah so pojoč prišli v gozd. Dež ni ponehal. Lopate so hitro in lahko rezale razmočeno zemljo, blato pa se je kar naprej prijemalo. K panjem je od vseh strani tekla voda. Čim globlje so kopali, tem bolj je voda naraščala. Kopali so tudi v vodi, e sekirami pa so morali presekat debele korenine, ki so se raztezale na vse strani v blatno zemljo.

vič (Beograd) 1:15,4; 6. Mušič Niko (Lj.) 1:17,0; 7. Kunovski (Skoplje) 1:30,7; 8. Sofonijev (Skoplje) 1:35,7.

Skupno doseženih točk: Beograd 44, Subotica 44, Ljubljana 18, Skoplje 0.

Waterpolo tekma med beograjskim Železničarjem in ljubljanskim Železničarjem se je končala z visoko zmago gostov 9:1.

ODBOJKA

Nadaljnja tekmovanja v odbojki so se končala (moški): Železničar (Beograd) : Železničar (Ljubljana) 3:2; Železničar (Sarajevo) : Rabotnički (Skoplje) 3:0.

Ženske: Železničar (Ljubljana) : Železničar (Niš) 2:0; Spartak : Železničar (Maribor) 2:0.

BOKS

V torek zvečer so bile na sporedu finalne borbe. Zanimanje, kdo bo zmagovalac v posameznih kategorijah, je bilo tako veliko, da se je zbralo v Tivolju okrog 4000 gledalcev, ki so bili priča zelo lepim borbam.

Organizacija tekmovanja je bila brezhibna, v ringu so sodili Mladenović, Adamović in Nad, manjše se pa so borbe točkovali Nardin, Mladenović, Adamović in Nad.

Tehnični rezultati: Mušja kat: Petrović (Sp.) : Kos (Zel., Lj.). Razvila se je zelo lepa borba, v kateri je Kos prevladoval v prvih dveh krogih z dvojnimi direktnimi udarci, a je pozneje popustil, tako da se je dvojboj končal neodločno.

Paljić S. (Zel., Bgd.) : Podravec (Lok.). Državni prvak Paljić je pokazal zelo lepo tehniko in sigurno zmagal po točkah.

Bantam kat: Jakopović (Lok.) : Stepanović (Sp.). Zagrebčan Jakopović, ki se je odlikoval z udarci od blizu, je le s težavo dosegel več točk kakor Subotičan.

Paljić Dj. (Zel., Bgd.) : Kadić (Zel., Sar.). Zmagal je Paljić.

Peresno lahka kat: Zečević (Rab.) je v prijateljski borbi z lažjim Veljkovićem (Zel., Bgd.) izgubil po točkah.

Tot (Sp.) : Jozić (Lok.). Jozić se je z veliko kljubovalnostjo rešil knock-outa drž. prvaka Tota, ki je zmagal.

Lahka kat: Raduški (Zel., Bgd.) : Bajurin (Lok.). Oba tekmovalca sta se izkazala kot izredno borbeno, točkovni sodniki pa so določili zmago Bajurinu.

Peić (Sp.) je v prvi rundi s k. o. premagal Palića (Zel., Sar.).

Welter kat: Tender (Rab.) : Zivanović (Zel., Bgd.). Borba se je končala neodločno.

Romek (Sp.) : Rada (Lok.). Zmagal je Romek po točkah.

Srednja kat: Banda (Lok.) : Ivanović (Zel., Bgd.). Tudi to srečanje se je končalo neodločno.

Drakler (Zel., Lj.) : Kujundžić (Sp.). To je bila najzanimivejša in najlepša borba večera. Drakler je v drugem krogu Kujundžića položil na tla, v tretjem krogu pa se je sam komaj rešil k. o. Drakler je zbral več točk in zmagal.

Polteška kat: Tičić (Lok.) je po točkah premagal Prodića (Zel., Bgd.).

Teška kat: Biščan (Lok.) : Samarđić (Zel., Bgd.). Zmagal je Biščan po točkah.

Današnji športni program

ODBOJKA: Dom Ljuba Šercerja začetek ob 9. uri: članice: Železničar (B); Železničar (S); Železničar (Lj); Spartak, Lokomotiva (Z); Železničar (M); člani imajo prost dan.

KOSARKA: Dom Ljuba Šercerja ob 15. in 19. uri: člani: Spartak; Železničar (Lj); Lokomotiva (Reka); Železničar (S); Rabotnički; Železničar (B); članice imajo prost dan.

NOGOMET: III. kolo I. moštva, začetek tekem ob 14. uri na obeh igriščih: stadion Odreda: Lokomotiva (Z); Železničar (Nova Gorica); Železničar (S); Železničar (B); stadion Železničarja: Spartak; Rabotnički; Železničar (Lj); Železničar (M).

ATLETIKA: stadion Odreda, začetek ob 9. uri: Nastopijo atleti iz Beograda, Sarajeva, Ljubljane, Skoplja, Subotice in Zagreba.

BOKS: Dom JA začetek ob 20. uri: nastopijo 28 tekmovalcev.

OBVESTILA

POZIV študentom - novincem ljubljanske univerze

I. Rektorat univerze v Ljubljani poziva vse one študente-novince, ki niso še izvršili vpisa, da imajo možnost vpisa še na gospodarski fakulteti; na tehnični fakulteti: strojni oddelek, rudarski oddelek, gradbeni oddelek; geološka fakulteta v Beogradu; brodogradnja in sanitarna tehnika v Zagrebu; na filozofski fakulteti: ruščina, geografija, meteorologija in astronomija, fizika.

Vpis za študente-novince je podaljšan in pozivamo vse, da vpiše šimprej izvršijo.

II. Vsi oni študenti-novinci, ki so se prijavili za študij na tehniški fakulteti pa niso iz matematičnih kolij vzkrokov prišli k izpitu iz matematike, kakor tudi oni zamudniki, ki niso ulegli poslati strokovno prijav, naj se do 23. t. m. pisмено ali ustno prijavijo na dekanatu tehniške fakultete (Konarski trg 11 I. nadstropje). Sprejemni izpit iz matematike za vse imenovane se bo vršil v ponedeljek 26. t. m. ob 9. uri v Sali na Grabnu (Gojzova cesta). Imenovani tovariši naj izberejo za svoj bodoči študij enega izmed oddelkov na tehniški fakulteti, kjer je še možnost vpisa (rudarski oddelek, strojni oddelek, gradbeni oddelek, geološka fakulteta v Beogradu, brodogradnja v Zagrebu, sanitarna tehnika v Zagrebu).

III. Vsem onim študentom-novincem, ki so se prijavili za tehniško fakulteto in pri sprejemnem izpitu iz matematike niso uspešni, želijo pa študirati na tehniški fakulteti, jim fakulteta v sporazumu z ministrstvom za prosveto nudi priliko posestati 14-dnevni tečaj iz matematike. Zato pozivamo vse prizadete, naj pošljejo na dekanat tehniške fakultete do ponedeljka 19. t. m. svoje prijave. Tečaj se bo pričel v torek 20. t. m. ob 9. uri. Možnost vpisa imajo vsi imenovani na strojni oddelek, rudarski oddelek, gradbeni oddelek, geološka fakulteta v Beogradu, brodogradnja v Zagrebu, sanitarna tehnika v Zagrebu. — Rektorat.

OKrajni odbor Zveze borcev in Planinsko društvo Novo mesto priredita v nedeljo 18. septembra

PARTIZANSKI TABOR IN OTVORITEV PLANINSKE KOČE »Vinka Paderiščias pri Gosposlični na Gorjanah

Sporod: Pozdrav zasavl. pozdravni govori, otvoritev koče, kulturno-prosvetna prireditve. Začetek ob 11. uri. Po sporedu partizansko in planinsko rajanje. Pred sporedom bodo izvedle lvske družine pogon na prsih in strelske vaje.

Sodeluje SKUD Dušan Jereb in mestna godba. Za jedelo in pijačo preiskrbljeno. Prevos iz Glavnega trga v Novem mestu do Gaberja in Tovarne ob 6. ure zjutraj dalje.

KUPI SREČKO Državne razredne loterije pri Jugoreklam — Kolektivna srečka, Ljubljana, Tyrševa 11.

OGLASI OPOZORILO! V noč od 10. na 11. septembra t. l. je bil ukraden iz prostorov Delavsko-uslužbeneke restavracije Lito-stroja pisalni stroj Continental portable, tov. št. 983383. Prod nakupom svazimo!

Otvoritev fiziklturnega stadiona NM v Begunjah

Sola NM v Begunjah je za mlilničnike, poleg politične, strokovne in vojaške, tudi fizikalturna sola. V začetku so bila samo predavanja, čež leto so si gojenci uredili skromno igrišče za odbojko, pojem so dobili kos travnika za nogomet in atletiko itd. Ko se je sola preselila v Begunje, je k koli pripadala večja parcela. Na prvem, najvišjem prostoru, sta dva igrišča za odbojko; eno za kosarke in prostor za orodno telovadbo & potrebni rekviziti. Na srednjem je nogometno igrišče, na spodnjem pa je tekališče in prostor za meto in skok. Zgradil pa bodo še velik bazen za plavanje. Vse to so gojenci žele poleg obveznega učenja napraviti sami pod vodstvom uprave sole in s pomočjo sind. organizacije tovarne članov, katere člani so s polnim razumovanjem udarili izdelati vsa potrebna fizikalturna rekvizita, predvsem za orodno telovadbo.

Z izgradnjo tako velikega, smotrno, lepo in ekonomično urejenega fizikalturnega stadiona, je sola NM v Begunjah doprinesla ogromen delež k dvigu fizikalturne v NM, katere pripadniki bodo svoje znanje in sposobnosti s pridom prenašali tudi na vsako mladino, med katero bodo živeli.

V nedeljo 12. t. m. je bila svečana otvoritev omenjenega fizikalturnega stadiona, združena s celodnevnim fizikalturnim sporedom. Mlilničniki-gojenci so se dopolnje pomirili med seboj v raznih športnih disipalnih in na telovadnem orodju. Sodelovali so tudi člani sindikalne organizacije tovarne članov.

V popoldanskem sporedu pa je omeniti še nogometno tekmo med Branikom (Soltan) in Mlilničkom (Ljubljana) za nogometni pokal, katere se je končala v korist Mlilničnika s rezultatom 5:2.

Po končan prireditvi so bile vsem prvim in najboljšim tekmovalcem poklonjene lete nagrade. K. S.

POZIV za predložitev gotovinskega plana za IV. tromesečje 1949

Vse obvezne imetnike tekočih računov pozivamo, da predložijo predlogo gotovinskega plana za IV. tromesečje 1949 na dosednji način od 12. do 16. septembra 1949 in sicer v roku, ki ga je določilo vsakemu obvezniku kreditno podjetje na obrazcu Kp-1 in Kp-2.

Zoper obvezne predlagatelje predlogov gotovinskega plana, ki ne bi predložili predloga gotovinskega plana v določenem roku, bo uveden postopek po čl. 12 Uredbe o planski uporabi gotovine v gospodarstvu. Narodna banka FLRJ Centrala za LRS

POZORI! — VAZNOJ! — CITAJ! Tovarna sadnih sokov in marmelade, Celje, nudi vsem industrijskim kolektivom LRS prvovrsten jabolčnik po malo prodajni ceni 12.— za 1 liter a 16% rabatom v vsaki količini.

Kupec mora imeti lastne sode in odpremo izvršiti z lastnimi vozili. Naročila sprejemamo pisмено, brzojavno in telefonsko. Naša številka telefona je Celje 231 Naš brzojavni naslov: Tovarna sokov, Celje.

Oskrbite Vaše štane kolektiva s ceneno in dobro pijačo.

DRUGO JUGOSLOVANSKO TEKMOVANJE reproduktivnih glasbenih umetnikov od 20. do 27. nov. 1949 v Ljubljani

Organizacijski odbor ponovno opozarja vse kandidate, da se prijave za drugo jugoslovansko glasbeno tekmovanje zaključujejo z dneom 20. septembra 1949. Pristopnice, vpisane na 20. septembru, se ne bodo mogle več upoštevati.

Kandidate za solistično petje obveščamo, da bodo mogli izvajati svoj repertoar po lastni želji v originalnem jeziku ali v prevodu.

Formularji za pristopnice so na razpolago pri različnih glasbenih ustanovah in društvi vseh ljudskih republik, kakor tudi na sekretariatu organizacijskega odbora. Izpolnjene pristopnice pošljite z dvema fotografijama novejšega datuma direktno na Sekretariat organizacijskega odbora II. jugoslovanskega glasbenega tekmovanja, Ljubljana, Ministrstvo za prosveto. — Organizacijski odbor.

GLASBENE SOLE V LJUBLJANI (Rajoni I., II., III., IV. in KLO Polje)

Na solah se poučujejo poleg klavirja, violine in čela še kontrabas, pihala, trobila in solo petje.

Prijavo so dolžni izpolniti tudi učenci, ki so posejali pouk v lanskem letu. Termin za naknadne in nove prijave je podaljšan izjemoma do 21. 9. t. l.

Naknadni sprejemni izpiti bodo 23. in 24. septembra. Vpisovanje se bo vršilo 26. in 27. sept. Razdelitev pouka 1. oktobra, redon pouk 3. oktobra.

Podrobnosti na oglasnih deskah posameznih šol. MLO — Poverjenstvo za kulturo in umetnost

DNEVNE VESTI Člani aktivna LMS gospodarske fakultete imajo množični sestanek danes 15. sept. ob 20 v mali dvorani, Udeležba obvezna za vse člane LMS, vabljivi novinci. 2593

Sinatske Gospodarske fakultete abs. I. in II. letnika in slušatelje pravne fakultete obveščamo, da se prične tečaj iz politične ekonomije dne 19. septembra ob 8 uri zjutraj v m. dv. — Dekanat. 2595

Kajuhovič v petek 16. t. m. ob 19. uri bo na I. Državni gimnaziji v Vegovi ulici za vse člane društva obvezen sestanek. — Sekretariat. 2594

Dr. Savinšek sopet redno ordinira. 2598

Uprava Slovenske filharmonije vabi v mešan zbor pevce in pevke kraljevitih glasov, da se prijaviijo v pisarni na Kongreznem trgu št. 9 do 23. septembra. 2597

Naprosimo svoje padli dijakov-partizanov I. moške realne gimnazije, kakor tudi svoje umrlih v taboriščih, da se po možnosti takoj osebno ali pisмено zglasne v razvalništvu I. gimnazije zaradi odkritja spominske plošče. — Komite LMS I. DMG. 2596

Dežurna lekarna v četrtek, 15. septembra: III. mestna lekarna, Trg Rdeče armade 4. Dežurna lekarna v petek, 16. septembra: I. mestna lekarna, Partizanska c. 1.

V PRODAJI SO srečke I. razreda novega 13. kola srečk Državne razredne loterije. Skupni dobitki zaključenega 12. kola znašajo nad 39.000.000 dinarjev

Dobitko izplačujemo po uradni listi brez vsakršnih odbitkov.

Ureja uredniški odbor. — Odgovorni urednik Dušan Bole. — Naslov uredništva: Kopjarjeva 6. — Uprava: Kopjarjeva 2. — Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-65. Telefon naročniškega oddelka 30-30. — Telefon oglasnega oddelka 36-83. — Štev. ček. računa 6-90601-0.

»Druže Tito, mi ti se kunemo da s tvoja puta ne skrećemo.«

Peli so iz srca, morda z globljimi čustvi kakor kdaj koli prej. Cutili so, da jih je nova delovna zmaga še čvrsteje povezala s Partijo in Titom. Prekalila jih je kakor prvi napad na bunker, ki prekalil mladega bombaša. Danes so svoje sile še enkrat preizkusili. V bodoče bodo lahko storili še več in še bolje, ko bodo celo tistemu, kar se zdi večjih »nemogočec«. O tem so se danes prepričali.

Bilo je že pred meseci — pred Titovim rojstnim dnevom. Na odprtem partizanskem sestanku so sprejeli vojaki tankovske enote kapitana Alije Čeba kolektivno obveznost, da bodo delovno nalogo podvojili: namesto 5000, kolikor določa plan, bodo izkopali in prepeljali 10.000 kub. zemlje. Naloga je bila velika. Pri tem so računali tudi z naporom in težavami. Še bolj pa so računali s tistim velikanskim delovnim navdušenjem, ki ga bodo vojaki pokazali, ko bodo izpolnjevali sprejeto obveznost v počastitev rojstnega dne svojega vrvhovnega komandanta.

In vendar, samo na nekaj niso pomislili. Podcenjevali so »sovražnika št. 1« — dež, ki lahko večjih prepriči izpolnitve sprejete obveznosti. Deževati pa je začelo že tretji dan.

Delo pa se ni ustavilo kljub dežju, ki ni hotel prenehati. Čeprav premočeni in blatni, so tankisti kar naprej kopali, odvažali zemljo in gradili nasip. 23. maja je bila zemlja že tako razmočena, da se

z dvokolico ni dalo več voziti. Kolesa so se udirala globoko v blato. Zemljo pa je bilo treba voziti dobrih sto metrov daleč.

Djuro Maljković in Stanoje Ignjatović sta mlada komunista. Odkar sta prišla na gradbišče Avtoceste, delata vedno skupaj. In skoraj vedno sta najboljša na delovišču. V počastitev rojstnega dne tovariša Tita sprejeto obveznost sta že izpolnila, toda čast enote, ki svoje obveznosti še ni izpolnila, je navdala Djuro in Stanoja z novim poletom, da sta z nezmanjšano vztrajnostjo bila to težavno bitko do kraja.

»Tovariši, ali bomo obveznost izpolnili?« je vprašal Djuro glasno, ko je napeljal vse sile, da bi se z naloženo dvokolico preril skozi blato.

Ko so kolesa obtičala globoko v blatu, sta Djuro in Stanoje prva in rokah odnesla s prstjo naloženo dvokolico. In nesla sta jo tja do nasipa. To so storili tudi drugi. Nobena »trojka« ni prenehala delati. Delo se je nadaljevalo z nezmanjšano vztrajnostjo.

Edinole takšni požrtvovalnosti in iznajdlivosti vojakov komunistov in članov Ljudske mladine je treba priznati, da je bila delovna norma tistega dne izdajena 150odstotno. Res, to je bila najmanjša storitev, hkrati pa je bila to tudi velika zmaga vojakov-graditeljev. Zmaga, izvojevana v počastitev rojstnega dne njihovega vrvhovnega komandanta, ljubljenskega tovariša Tita.

Za maršalov rojstni dan se je napotila iz vasi Potoka, s 330. kilometra avto-

ceste, štafeta s pozdravnimi pismi in brzojavkami vojakov-graditeljev avtoceste k svojemu vrvhovnemu komandantu. Zopet jih je skušal dež zadržati. Potoki so bili narasli, reke so prestopile bregove. Lonsko polje se je spremenilo v nepregledno močvirje. Na nasipu je segalo blato do kolena.

Višji vodnik Kitanovič je prvi ponesel štafeto palico in od njega se je živa veriga nadaljevala tja naprej proti Beogradu. Tisti dan je imela štafeta pred seboj najtežavnejši del poti od Potoka do Nove Kapele. Petnajst kilometrov so tekli nosilci štafete po vodi, zdaj do kolena, zdaj do prsi v njej. Dež ni ponehal.

Z enako vztrajno požrtvovalnostjo, s kakršno so vsak dan bili bitko na delovnih mestih, so vojaki nesli požrtvorno štafeto svojemu ljubljensmu tovarišu — vrvhovnemu komandantu. Zopet so se spoprijeli z dežjem